

ATEITIS

ATEITIS

eina nuo 1911

KATALIKIŠKOJO JAUNIMO ŽURNALAS

1958 METAI

Nr. 8

SPALIS - OCTOBER

Redaktorius — Paulius Jurkus

REDAKCIJOS KOLEKTYVAS — Da-
nutė Aleksandravičiūtė - Bobeliėnė,
Gintrė Banaitytė, Sigitas Leimonas,
Gediminas Naujokaitis.

Visą spausdinamą medžiagą redakci-
ja taisy savo nuožiūra. Nepanaudoti
straipsniai grąžinami autoriui pra-
šant.

Administratorius — Kun. V. Dabušis

Redakcijos ir administracijos adresas:

ATEITIS, 916 Willoughby Avenue,
Brooklyn 21, N. Y., U. S. A.
Tel.: GLenmore 2-2923

Prenumerata metams \$5.00 pagal
JAV dol. kursą

Garbės prenumerata metams \$10.00.

Atskiro numerio kaina 50c.

**LITHUANIAN CATHOLIC YOUTH
MAGAZINE**

Published monthly, except July and
August, by the Lithuanian Catholic
Youth Association

"A t e i t i s"

916 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.

Subscription \$5.00 per year.

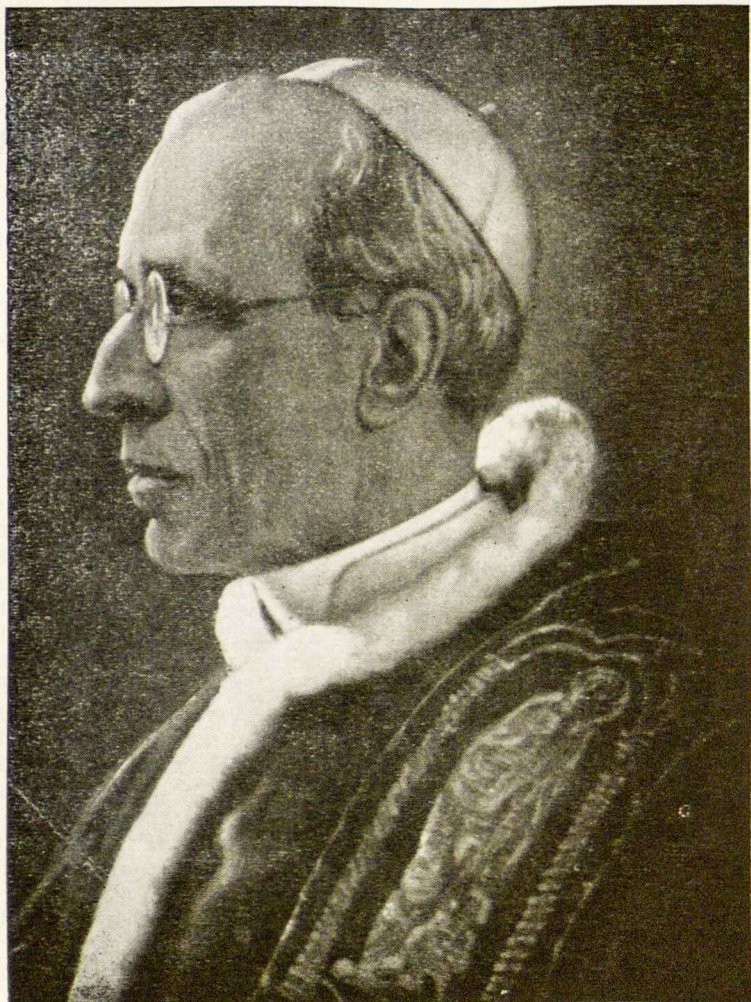
Single copy 50c.

Second-class postage paid at
Brooklyn Post Office.

TURINYS

Pijus XII	169
J. Navakas	
Jaunimo idealistinis nusistatymas	170
Malda į Kristų Karalių	171
R. D.	
Barbora Žagarietė	172
Alfa Sušinskas	
Širdies drabužis	173
Birutė Empakerytė	
Vakaras pasibaigė (ištrauka iš romano "Kelias nežinion")	174
J. Sakalas	
Lino žiedas (eil.)	175
Nerima Narutė	
Grybautojai (eil.)	176
Vanda Augustaitytė	
Salzburgo pasaka	177
Aušrelė Skirmuntaitė	
Ramins atminimai (SAS vasaros stovykla)	178
Nijolė Beleskaitė ir Dalia Stakytė	
Stovykla pro fukso akinius	180
Ingrida Stasaitė	
Kur lietuvaitės prie Spyglio dainavo	181
Aušrelė Skirmuntaitė	
Vasara lietuviškų kalnelių papėdėse	182
Gediminas Naujokaitis	
Vasara Kennebunkporte	184
Viktorija Skrupskelytė	
Pax Romana suvažiavimas	187
Sportas	
E. Sulaitis — Netolimos praeities sportiniai įvykiai	189
Atskleista knyga	
-tis — Pulkim ant kelių	190
Moksleivių Ateitininkų Sąjunga	191
Viršelyje — Atsisveikinimas moksleivių ateitininkų vasaros stovykloje Kennebunkporte. Nuotrauka Vyt. Maželio	

PIJUS XII, viena didžiųjų šio amžiaus asmenybių, mirė spalio 9 d. Jo paskutinės dienos sekė pasaulis su dideliu susijaudinimu. Tiek spauda, tiek radijas bei televizija smulkiai pranešinėjo žinias, viso pasaulio tikintieji meldėsi. Šv. Tėvo mirtis sujudino tiek tikinčiuosius, tiek netikinčiuosius. Visi pripažino, kad jis buvo vienas didžiųjų šio amžiaus popiežių, taikos apaštalas.

Šv. Tėvas Pijus XII, gimęs 1876.III.2., popiežium išrinktas 1939.II.10., valdė Bažnyčią labai sunkiais laikais. Tai karų, neramumų metai; tai atominis amžius, didieji technikos išradimai, žmogaus perdidelis pasitikėjimas savo protu, pasidavimas materialistinei filosofijai, vedančiai į bedievybę.

Pijus XII jautė šio amžiaus dvasią, bet pažangos laimėjimais naudojosi tikėjimo reikalui. Jis tobulino Vatikano radijo siųstuvus, plėtė jo transliacijas, turėjo telefonus, rašomasias mašinėles. Jis sveikino mokslo ir meno laimėjimus. Dėl to jis vadinamas moderniu popiežiumi.

Bet jis matė ir žmogaus silpnąsias puses, pasikėsinimą išmesti iš žmonių ir valstybių santykių Dievą ir Jo tvarką. Todėl jo žodžiai nuolat skambėjo išpėjimais. Labiausiai jis pasisakė prieš perdėtą žmogaus racionalizmą ir prieš minties materializmą. Jis kaip tik pabrėžė žmogaus mistinį ryšį su Dievu, paskelbė dogmą apie Dievo Motinos Marijos paėmimą į dangų su kūnu. Popiežius Pijus XII išakmiai ragino keisti savo gyvenimą nekaltumo linkme, kad žmo-

nės spindėtų savo krikščionišku tvirtumu, kad šeimos gyvenimas pražystų šventu vaikų auklėjimu, kad Nekaltoji Mergelė užtartų Bažnyčią, alkanus, benamius, išblaškytus ir persekiojamus viso pasaulio žmones.

Jis ypatingai kėlė maldos reikšmę. Norėdamas tikintiesiems palengvinti maldą ir mistinį santykiavimą su Kristumi komunijoje, 1953 sausio 6 pakeitė ir taisyklės komunijai priimti, taip pat palengvindamas kunigam mišių laikymą vakarais. „Melskitės, melskitės, melskitės“, — buvo jo paskutiniai žodžiai.

Jo valdymo metais nemaža krikščioniškų tautų pateko į komunizmo vergiją. Matydamas komunizmo pavojų, pasmerkė jį ir skatino visus melstis už persekiojamą Bažnyčią.

Pažino gerai ir Lietuvos reikalus. Kai buvo nuncijus Bavarijoje ir Vokietijoje (1917—1929), pas jį lankėsi lietuvių delegacija. Nuo 1925 nuncijus Pacelli gyveno Berlyne, kur dažniau susidurdavo ir su Lietuvos problemomis. Ne be jo įtakos, Lietuvai besikuriant, Vilniaus vyskupu buvo paskirtas Jurgis Matulaitis. Būdamas Vatikano valstybės sekretorius nuo 1929, nuolat turėjo reikalų su Lietuvos vyriausybėmis ir vyskupais. Ypatingą nuoširdumą lietuviams parodė po paskutinio karo, paremdamas lietuvių šv. Kazimiero kolegijos steigimą. Jis su didele užuojauta priėmė Lietuvos partizanų laišką, kuris vėliau buvo išspausdintas spaudoje.

Ateitininkams dar prisimintinas ir tuo, kad 1954 metais Pijų X paskelbė šventuoju.

J. NAVAKAS

JAUNIMO IDEALISTINIS NUSISTATYMAS

Idealizmas yra siekimas aukštų tikslų, vadinamų idealais. Žmonės, kurie turi idealus ir jų siekia, vadinami idealistais. Idealizmas, kaip dvasinių vertybių siekimas, vertinamas pagal siekiamų idealų augstumo laipsnį. Tiesa, grožis, dorinės vertybės ir šventumas priklauso prie siektinų augštųjų idealų. Šių idealų siekimas veda prie augščiausio ir pagrindinio mūsų idealo Dievo, kuriam mes esame Jo suverti. Kas nesiekia augštų idealų, tas susiranda jų pakaitalų pavidale materialinių gėrybių ar malonumų, tarnaujančių kūno pomėgiams. Bet laikinų ir nepastovių tikslų siekimas nebevedinama idealizmu. Siekiantieji tik materialinių gėrybių ar hedonistinių tikslų vadinami materialistais, nes jie dvasines vertybes nukelia į kelintą vietą arba jomis visai nesidomi. Idealistiniame nusistatyme visada pirmąja dvasinės bei idėjinės vertybės, o materialinės gėrybės naudojamos tik kaip priemonės augštesniųjų tikslų siekimui ir jų įgyvendinimui.

Augščiausio idealizmo pavyzdį mums paliko Kristus, mirdamas ir aukodamasis ant kryžiaus dėl žmonių dvasinės gerovės — sielų išganymo. Kristus buvo krikščioniško idealizmo skelbėjas ir pavyzdys. Jo atlikti darbai žemėje ir paskelbtasis mokslas — Evangelija — mus aiškiai moko, kaip ir kokiomis priemonėmis siekti augščiausio idealo.

Krikščionybė yra geriausia idealizmo mokytoja. Krikščioniškasis idealizmas yra besąlyginis aukojimasis iš meilės Dievui ir artimui. Todėl nuolatinis siekimas idealų ir jais gyvenimas, tobulina žmogų ir veda prie šventumo, be kurio niekam dangaus vartai nebus atidaryti.

Kristaus ir Jo mokslo sekėjai pirmieji krikščionys, kankiniai ir

šventieji, pakelti į altoriaus garbę, yra žmogiški ir ryškiausi idealizmo pavyzdžiai, kurie moko, kaip reikia idealus branginti, jiems aukotis, už juos kovoti ir mirti. Šie dvasios didvyriai buvo taip pat žmonės kaip ir mes. Gal kai kurie iš jų savo gyvenime savotišku būdu siekė tobulumo ir šventumo, tai priklausė nuo laiko ir aplinkybių, tačiau, išugdyti katalikų tikėjimo, jie yra tautų pažiba ir tartum šviečią švyturiai audringoje jūroje mums rodo kelią į tikslą šiais moderniškojo materializmo laikais.

Gražių krikščioniškojo idealizmo pavyzdžių turime daug ir iš šių vadinamų moderniškojo gyvenimo laikų.

Tai milijonai gerų kunigų, vienuolių, tikinčiųjų pasauliečių vyrų ir moterų, atliekančių pastoračijos, misijų, šalpos, auklėjimo, švietimo, kultūros ir kitokį darbą. Tiems kilniems darbams įvykdyti, jie savo pastangomis ir gerų žmonių talkininkavimu sukūrė daug naudingų institucijų, tarnaujančių Dievo garbei, sielų išganymui ir žmonių dvasinės kultūros kėlimui. Čia prisimintina gražiosios katalikų bažnyčios, universitetai, mokyklos, prieglaudos, ligoninės, organizacijos, spauda, literatūra ir t.t. Krikščioniškam idealizmui reikšti yra plačios ir įvairios darbo sritys, kuriose dirbantieji daug patarnauja ir valstybei. Šiuo atveju ypatingai daug nusipelno ir užsitarnauja pagarbos JAV katalikai. Taigi, ne asmeninė nauda ar patogumai paskatina anuos žmones dirbti kilnų darbą, bet ryžtingas noras aukotis, tarnaujant Dievui ir artimui.

Lietuvių tautos istorijoje mes randame parodyta taip pat daug idealizmo atskirų asmenų, paprastų ir išsilavinusių, vadovavusių ir kovojusių už savo religinius ir tautinius idealus.

Jų yra ir šiandien šiapus ir anapus geležinės uždangos. Čia pamintinos gerai mums žinomos istorinės Kražių skerdynės, kurias įvykdė rusų kazokai, nuo kurių žiauriai nukentėjo lietuviai katalikai, gindami savo tikėjimą ir bažnyčią. Lietuvių spaudos draudimo laikų knygnešiai, tautinio atgimimo žadintojai ir kovotojai drąsiai kovojo ir kentėjo už tautinius idealus, siekdami tautai laisvės ir nepriklausomybės. Paskelbus Lietuvos nepriklausomybės aktą 1918 m. vasario 16 d., dar reikėjo jį įgyvendinti, ginklu ginant Lietuvą nuo iš visų pusių puolančių priešų. Lietuviai savanoriai narsiai kovojo ir mirė už savo tautos laisvę. Jei anais laikais lietuvių tautoje nebūtų atsiradę idealistų, Lietuva nebūtų atgavusi nepriklausomybės, ji būtų buvusi nutautinta ir supraslavinta.

Kiek daug didvyriškumo ir idealizmo parodė ir parodo Lietuva šiais laikais, kovodama prieš komunizmą.

Lietuvos partizanų kovos ir mirtis geriausiai mums liudija, kaip jie brangina savo idealus ir dėl jų aukojasi. Geriau jie kenčia ir miršta miškuose, kalėjimuose ir Sibire, negu pasiduoda komunizmui. Savanoriškai aukoti gyvybę kovoje už šventus idealus gali tik idealistai. Tremtyje mes matome taip pat gražų būrį lietuvių, idealistiniai nusistačiusių ir veikiančių. Jie siejasi ir nuoširdžiai dirba tautos išlaisvinimo, lietuvių išlaikymo, šalpos ir religinių moralinių vertybių ugdymo darbą. Mūsų rašytojai, menininkai, spaudos darbuotojai, organizacijų vadovai ir kiti, kurie pozityviai ir kūrybiškai reiškiasi savo darbais, yra idealistinio nusistatymo žmonės. Jų pastangos ir nuoširdus darbas ugdo ir kelia mūsų dvasinę kultūrą.

Ar mūsų lietuviškasis jaunimas, gyvendamas gundančioje materia-

MALDA

Į KRISTŲ KARALIŲ

Mes išpažįstame šiandien Kristų savo Valdovu ir Vadu. Kristus teviešpatauja mūsų protuose, nes Jis — tiesos Karalius. Mes norime laikytis Kristaus tiesos, nors apie mus skamba klastinga propaganda ir įžulius melas. Mes kovosime už Kristaus paskelbtąsias tiesas — yra tėviškas Dievas; žmogus yra Dievo vaikas, o ne darbo mašina ar darbo vergas, yra žmoguje nemirtinga siela.

Mes skelbiame Kristų savo valių ir širdžių Karaliumi, nes Jis amžinasis Gėris, patotinąs visą mūsų sielos alkį. Jis viską mums sutvėrė ir mums atidavė! Jis duoda mums teisę į kasdieninę duoną, į tėviškę ir mūsų Tėvynę, ir niekas neturi teisės jų mums išplėsti. Mes norime gyventi visa žalia jaunystė ir gardžiuotis visomis žemės gėrybėmis, nes jos Dievo dovanos mums. Bet mes nevergausime joms ir niekam neparduosim savo sąžinių už gardaus valgio šaukštą. Visa mūsų jaunų širdžių meilė tebūnie šauniamajam mūsų Valdovui ir kilniajam Vadui Kristui Karaliui. Šiandien mes iš naujo ryžtamės su visu jaunystės karščiu dirbt ir kovoti už Kristaus karalystės įsigalėjimą mūsų ir kitų žmonių širdyse. Christus regnat, Christus vincit, Christus imperat — Kristus viešpatauja, Kristus nugali, Kristus įsako.

listinėje aplinkoje, nestokoja idealistinio nusiteikimo, tai klausimas, kuriuo verta susirūpinti visiems.....

Žvelgiant į ateitį, mums nėra vis tiek, kaip mūsų jaunimas bus nusiteikęs. Viena yra aišku, kad iš savanaudiškai, egoistiškai ir oportunistiškai nusistačiusio jaunimo niekam nebus naudos. Juo negalės pasididžiuoti nei lietuvių tauta, nei svetima visuomenė. Žmogus be idealų, jieškas tik asmeninės materialinės naudos, yra panašus į žemę šliaužiojantį padarą.

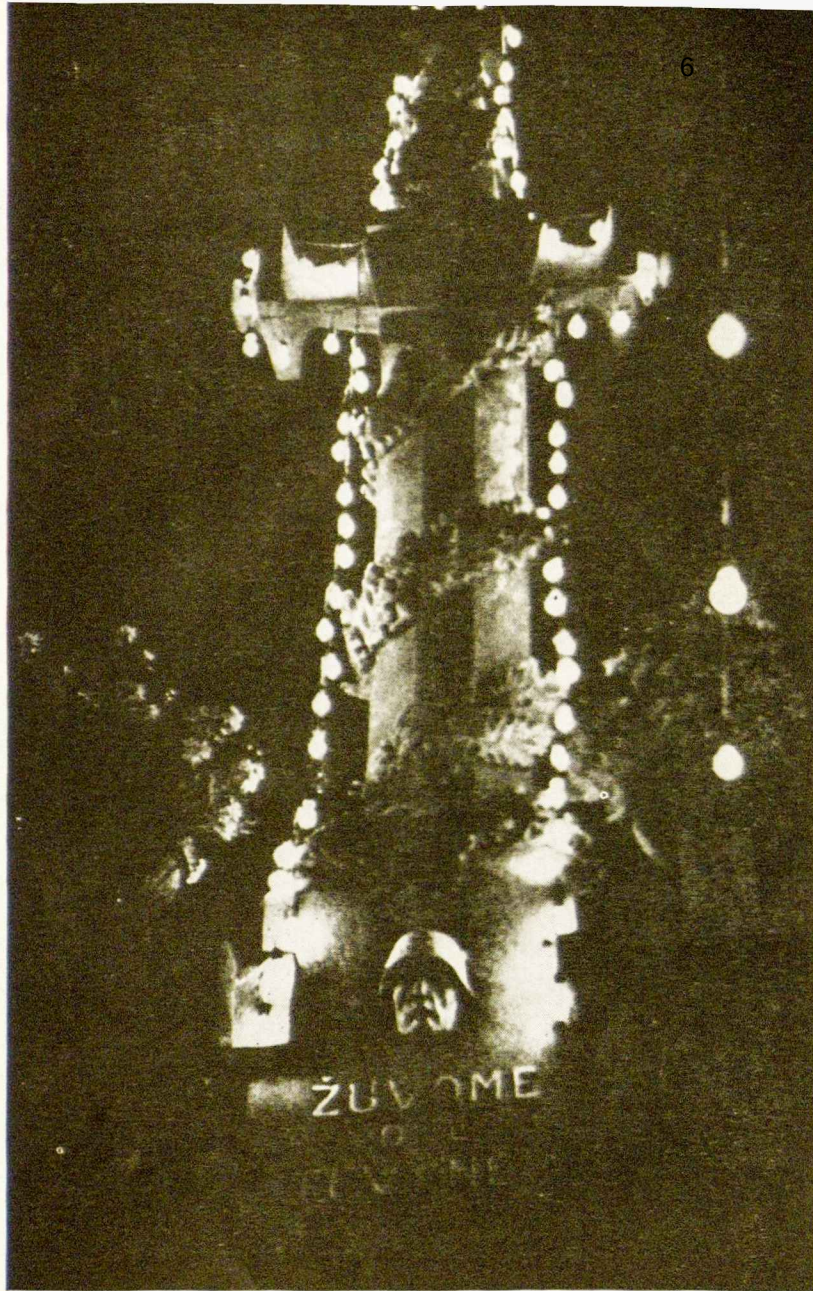
Todėl jaunimo idealistinis galvojimas ir veikimas yra labai svarbus uždavinys, kurio sprendimas turi prasidėti dabar, pačioje jau-

natvėje. Jaunas žmogus, kol dar nepavergtas kerėjančios aplinkos, greičiau užsidega idealų meile, daugiau ryžtasi aukotis ir veikti.

Bet jis taip pat gali greit paklysti ir paslysti, jei nesidomės dvasinėmis vertybėmis ir jų nevertins. Idealizmui ugdyti, plėsti ir stiprinti besimokančiam jaunimui yra daug galimybių ir priemonių asmeninėje ir organizacinėje plotmėje. Mokslas didina žinojimą ir tiesos pažinimą bei supratimą. Grožio jieškojimas gamtoje ir žmogaus kūryboje sužadina kilniusius jausmus ir turtina žmogaus dvasią. Pasiryžimas ir nuolatinės pastangos išlaikyti dorinį skaistumą

artina žmogų prie tobulo bei šventumo. Be abejo, jaunimo idealistinis nusistatymas labai daug priklauso nuo jo ideologinio apsisprendimo. Jaunimas, kuris stengiasi susidaryti tvirtus katalikiškos pasaulėžiūros pagrindus, jau yra puikiame kelyje, nes katalikiška pasaulėžiūra idealistiniame nusistatyme ir veikime sudaro tvirtiausią atramą.

Tas jaunimas, kuris, susivokdamas tikrovėje, jau idealistiniai reiškiasi savo veikimu pavieniai ar organizuotai, aukodamas laiką ir savo energiją, teikia daug vilčių, ir iš jo galima tikėtis gerų vadų lietuvių tautai ir jos katalikiškajai visuomenei.

BARBORA ŽAGARIETĖ

Šiuo metu Romoje renkama medžiaga apie Barborą Žagarietę. Norima išleisti knygą apie šią užmirštą, mažai žinomą lietuvaite, kuri pasižymėjo šventu gyvenimu. Norima ją paskelbti

šventąja. Žinių apie jos gyvenimą yra išlikę labai mažai. Gal kas iš skaitytojų daugiau apie ją žinos ir parodys jos asmenybę aiškesnėje šviesoje. Tuo prisidėtų prie gražaus darbo.

Kiekvienoje tautoje pasitaiko asmenybių, kurių gyvenimo atgarsiai aidai per amžius, lyg daina. Tačiau žmonės nedaug apie juos žino, nesirūpina net surinkti išlikusių žinių apie jų taurumą ir darbus.

Ir mūsų istorijoje randame tokią kilnią ir keistai užmirštą asmenybę. Tai Barbora Žagarietė. Nere tam lietuviui šis vardas nieko nereiškia, o kitas žino tik vardą ir daugiau nieko. Ši mergaitė gali būti paskelbta šventąja. Tai būtų

pirma lietuvaite, susilaukusi tokios nepaprastos garbės. Todėl mūsų pareiga ne tik su ja geriau susipažinti, bet ir kitiems jos vardą priminti.

Barbora Umiastauskaitė, vadinama Žagariete, kilusi iš Umiastauskų bajorų giminės, gyveno XVII amžiaus pirmoj pusėj. Žiemvakarių Lietuvos gyventojai dar iki šios dienos ją laiko šventąja. Deja, apie patį jos gyvenimą beveik nieko nežinoma. Tačiau ji turėjo būti ypa-

Vėlinės Kaune karių kapinėse. Kadaise ten degė žvakutės, o dabar — gūdi priespaua.

tingai gera. Jos malonę Dievo akyse liudija po jos mirties įvykę gaušūs stebuklai.

Švedų užpuolimo metu, 1655 metais, buvo uždegta bažnyčia, kurioje ilsėjosi Barboros kūnas. Apylinkės žmonės, jau tada laikydami jį brangiu savo turtu, ištraukė kūną iš pelenų ir rado jį truputį pajudusį nuo dūmų, bet stebuklingai nesudegusį. Jis buvo ne tik visai sveikas, bet ir nesustingęs, lyg mergaitė būtų tik prieš valandėlę mirusi. Šis nuostabus reiškinys greit sklido žmonėse. Jie ėmė melstis į Barborą ir lankyti jos kapą. Daugėjo ir stebuklai. Paprašęs Barboros užtarimo, nevienas pagijo nuo ligos arba kitokiu būdu patyrė Dievo malonę.

Šimtą metų vėliau, 1755 metais, Barbora buvo taip išgarsėjusi, kad žemaičių vyskupas, Antanas Tiškevičius, apie ją parašė Romon. Jis išdėstė šventos mergaitės gyvenimą ir apibūdino po jos mirties įvykusius stebuklus. Tačiau tik visai neseniai pradėta rūpintis jos beatifikacijos byla.

Kita svarbesnė žinia, liečianti Barborą Žagarietę, pasiekia mus tik iš devyniolikto šimtmečio. 1886 metais, Joniškio rusų žandarai liepė jos palaikus užmūryti. Įsakymą įvykdė kunigas Gasparas Tomkevičius, Šiaulių dekanas. Nežiūrint to, Barboros garbinimas vis plito. Iš tylimų vietovių atvykdavo žmonės aplankyti jos kapo ir prie jo padaryti apžadų. Per visą praeitą šimtmetį, kada rusai kankino Lietuvą ir bandė užgesinti joje katalikų tikėjimą, Barbora daug kam buvo paguodos ir vilties simbolis.

Taigi nors Barboros garbinimas nespėjo pasiekti visos Lietuvos, jis nenustojo stiprėjęs. O kuomet 1940 m., pirmoj rusų okupacijai, jos kapas buvo žiauriai išniekintas, nevienas ištremtas lietuvis sulvėgino jos likimą su visos tautos padėtim. Ramino tikrai mintis, kad šventoji mergaitė dar karščiau melsis į Viešpatį už pavergtą tėvynę.

Šiuo laiku retai tegirdime apie Barborą, tačiau būtų neteisinga galvoti, kad lietuviai ją pamiršo. Tėvynėje žmonės vis dar slapta meldžiasi į ją, žinodami, kad ji gerai supras jų skausmą. O Romoje pradėta rinkti medžiaga apie ją, numatant netrukus išleisti knygą, kurioje tilptų visi išsklaidyti jos istorijos faktai. Taip pat rimtai rūpinamasi jos beatifikacijos reikalu. Tikimės, kad veikia šventųjų eiles praturtins naujas lietuviškas vardas.

R. D.

ŠIRDIES DRABUŽIS

ALFA SUŠINSKAS

Dvasine prasme širdis yra žmogaus gerumo ir nuoširdumo simbolis. Savoje kalboje gerą, paslaugų žmogų vadiname žmogum su širdim, širdingu, nuoširdžiu, o blogą, žiaurą — beširdžiu, be širdies.

Žmogaus širdies gerumas, nors ir dvasinis būdamas, yra nepaslepiamas: jis išsilieja įvairiomis formomis ir yra kitų žmonių matomas ir jaučiamas.

Viena iš išorinių širdies gerumo formų yra mandagumas. Jis yra lyg koks gražus širdies drabužis. Mandagumu žmogus išreiškia pagarbą kitam žmogui ir elgiasi su kitu taip, kaip jis nori, kad ir su juo būtų elgiamasi.

Tikruoju mandagumu pasireiškia artimo meilė.

O mandagumas gali būti tikras ir netikras, dirbtinis. Tikrasis mandagumas kyla iš vidinio gerumo, iš artimo meilės. Jis nesiekia kito žmogaus apgauti, suvedžioti ar nuskriausti. Įvairiomis išorinėmis formomis jis parodo gerumą, esantį žmogaus širdyje.

Tikrasis mandagumas ne pataikauja priešingai nuomonei, bet ją pagerbia ir įvertina; jis sugeba neįžeidamas ir nepažemindamas pasakyti "ne" kitam žmogui.

Mandagumas neiškelia savęs: nepabrėžia savo augštos būklės visuomenėje, nesigiria turimais gabumais, savo pranašumu kitų atžvilgiu; jis yra vienodas mėgiamajam ir nemėgiamajam, pažįstamajam ir svetimajam, tam, iš kurio naudą turi ir tam, iš kurio jokios naudos negali tikėtis, geradariui ir piktadariui, pačiam žymiajam ir nežymiajam, niekam nežinomajam gatvės žmogui; jis nepašiepia, neišjuokia ir nepažemina kito žmogaus.

Laimingai gyvena Petrulių šeima. Tėvai, kiek įgalėdami ir sugebėdami, savo vaikuose diegia krikščioniškosios dvasios daigus. Bet vieną dieną juos ištinka didelė nelaimė: jų 9 metų amžiaus sūnus Ramutis automobilio sunkiai sužeidžiamas... Šios nelaimės metu ir vėliau teisme tėvai, nors ir skausmo pervertomis širdimis, išlaiko deramą mandagumą jų sūnų suvažinėjusio vairuotojo atžvilgiu.

Darbo vedėjas Petras Naginis yra šiurkštus ir net žiaurus darbininkui Jonui Ažuolaičiui. Jis nuolat prie jo kimba ir jį žemina. Tačiau Jonas yra kantrus ir mandagus: jis neatsilygina tokiu pat būdu darbo vedėjui ir į paniekinimus nors griežtai, bet mandagiai reaguoja.

Yra ir netikras, dirbtinis mandagumas. Išorine savo forma dažniausiai jis nieko nesiskiria nuo tikrojo mandagumo, tik jis kyla ne iš geros širdies, ne iš artimo meilės, bet iš savimylės. Šitoks mandagumas tesiekia kurios nors naudos, ir dažnai jis tėra mandagi ir suкта veidmainystė.

Teta yra turtinga ir be šeimos. Jos tolimas giminaitis jos nemyli ir nė kiek ja nesidomi. Tik tas jos turtelis jam vis kvepia, kaip medus lokiui. Jis pradeda sukti sau galvą, kaip iš jos pinigėlių išgauti ir kad ji po mirties viską jam testamentu paliktų. Ir jis pasidaro jai švelnus kaip vilna, mandagiausias: ją nuolat lanko, gražiausius laiškus rašo, siūlosi visaip patarnauti... Jo mandagumas — apgalvota veidmainystė.

Yra ir tokių žmonių, kurie retai kada tebūna mandagūs, nors ir dirbtiniu, netikru mandagumu, ar-

ba net iš viso nebūna. O iš kitų jie labai laukia mandagumo. Šitokie asmenys yra savanaudžiai ir sukietę storživiai. Štai iš jų toks tipelis.

Jis vis dejuoja, kad kiti jo negerbia ir nė kiek juo nesidomi. Visus jis įtarinėja nenuoširdumu ir kenkimu jam; visus jis juodina, knaisiodamasis po jų gyvenimą ir rastą juodą krislėlį išpūsdamas iki didelio kalno. Jis vis nori iš kitų gauti, o nenori nieko kitiems duoti. Bet ir gavęs ką iš kitų, jis nėra jiems už tai dėkingas. Jo visas gyvenimas yra persunktas nemandagumu; jei kai kada jis atrodo esąs mandagus, tai tuo tariamuoju mandagumu jis siekia save iškelti, o kitą žmogų nukelti, sumurdyti.

Mandagumas pasireiškia kuria nors išorine forma. Betgi ši forma viena pati dar nėra tikrasis mandagumas; čia ypač svarbu, kiek žmogus yra nuoširdus, kaip jis tą savo mandagumą išreiškia ir ko jis tuo siekia: pagerbti kitą ar save pabrėžti ir iškelti.

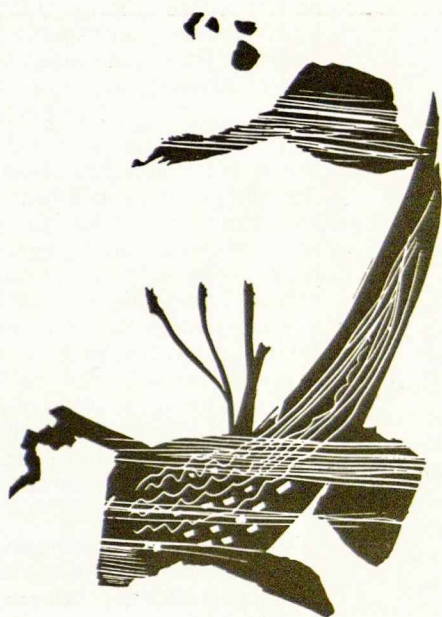
Norint būti tikrai mandagiam, pirmiausia tenka rūpintis savo dvasiniu gyvenimu: širdies ir sielos kultūra. Kilni širdis ir tauri siela visada išsilieja patraukliomis mandagumo formomis, kurių jokie mandagumo vadovėliai nesugeba pilnai pateikti; gi pikta, veidmainiška ir suкта širdis iškyla paviršiu veidmainiškomis mandagumo formomis, nors ir labai apdailintomis ir apiblizgintomis.

Tikrasis mandagumas yra ne charakterio silpnumo, bet širdies kilnumo ženklas, o nemandagumas atidengia dvasinę žmogaus menkybę.

VYTAUTAS DIDYSIS, vienas galingiausių Lietuvos valdovų, sukūręs valstybę nuo Baltijos iki Juodųjų jūrų, yra miręs 1430 metais spalio 27 d. Mirė jis Trakuose, palaidotas Vilniaus katedroje.

Svenčiant 500 metų sukaktį nuo jo mirties (1930), Lietuvoje buvo išieistas šis dail. P. Rimšos medalis. Vienoje pusėje vaizduojamas Vytautas Didysis, kitoje — jo meto Lietuvos valstybė.

VAKARAS PASIBAIGĖ

BIRUTĖ EMPAKERYTĖ

Iš romano "Keltas nežinion"

MANO išsvajotasai vakaras praėjo. Grįžau po vidurnakčio ir dar vis tebesėdžiu savo kambarėly, apsirengęs ta puošnia suknia ir blizgančiais batukais. Rašau. Rašau, tartum bijodama, kad vėliau nepamirščiau. O gal, kad dar šią naktį sapnuočiau, todėl prisimenu kiekvieną minutę. Nė viena negali pasilikti nepastebėta ar užmiršta. Ir noriu čia surašyti. Čia sudėti, tarsi nuotaka savo kraitį į didžiulę kraičio skrynį. Paskui užrakinti didele spyna, kad blogi žmonės neišvogtų ar nepasisavintų. O būtų gaila, jeigu kas išneštų. Labai gaila. Niekuomet neatgauciau. Dienos būtų nutekėjusios užsimiršimui ir padengtos laiko dulkėmis. Veltui norėčiau dulkes nurinkti ir atgavinti dienas... Jos paliktų suakmenėjusias. Neprisikeltų. Gal nemokėčiau užrašyti dalį tų dienų, nors nebūtų išbrauktos dar iš atminties, nes dabar nemokėčiau gyventi jomis. Juk užrašyti taip, kad kitas suprastų ir tikėtų, tegalima tik pergyvenant.

Sėdžiu kėdėje, ant kelių pasidėjus šį sąsiuvinį, ir rašau. Mano suknios kraštai guli ant grindų. Tokia ilga. Šviesiai mėlyna. Tokia graži. Edvardas sakė, labai šauniai atrodo. Jam patiko mano suknia. Tik, ir aš patikau, ne mano apsirengimas.

— Mėlyna, kaip tavo akys, — sakė jis, o aš pagalvojau, kodėl nepasakė, kad kaip lino žiedas ar rugiagėlė? Tačiau jis tokių žiedų tikriausia nėra matęs ir nežino. Nežino, kad mano tėvynės laukuose būdavo tiek daug rugiagėlių... Ir linų žiedai buvo melsvi, kaip kieno akys.

— Ši spalva man primena rugiagėles, — pasakiau jam. — Jų namuose būdavo daug. Labai gražios. Maža būdama dar vainiką kartais pindavau, — pa-

aiškinau, pamačiusi jo veide nežinią. O taip, jis nežinojo, kas tokios tos rugiagėlės. Jis nežinojo, kokios gražios.

— Tu baisi romantikė, — pasakė jis tada.

— Ne, tik mėgstu žydinčius linus ir gėles, — atsakiau ir nusijuokiau.

— Kodėl renkiesi spalvą, kuri tau geriausiai tinka? — klausė juokdamasis Edvardas.

— Ar aš nesu mergaitė ir nenoriu gražiai atrodyti? — paklausiau. — Mes visos mėgstame tvarkingai atrodyti. Nebūtina, kad visiems patiktume. Tik norime gražiai atrodyti ir tiek. Norime ir patikti. Gal tik kuriam vienam žmogui iš būrio.

— Bet tavo suknėlė išsiskiria kažkuo iš kitų, — pasakė vėl jis.

— Negali, nes vis tose pačiose krautuvėse pirkau, tame pačiame mieste. Neatsivežiau jos iš jokio kito krašto. Atsivežiau tik savo skonį. Jis gali truputiuką skirtis nuo daugelio. Tačiau mes kiekviena esame atskiras žmogus ir žinome, kokio rūbo norime. Žinome, dar prieš praverdamos krautuvės duris.

Daugiau nesakiau. Ar verta? Tegul žino, kad mano suknėlė yra dar skirtinga, nes neturiu daug pinigų, kuriuos galėčiau praleisti ją pirkdama. Ji daug kuklesnė, negu daugelio čia buvusių, bet buvo tokia, kokios norėjau. Bijojau tik, kad Edvardui nepatiks. Galvojau, jis pamanytų, jog esu senoviška, tačiau pasirodžiau tokia, kokia norėjau būti. Ir jam patikau. Šypsojais, ir mano širdyje viešpatavo džiaugsmas. Mačiau, koks buvo laimingas Edvardas šį vakarą. Ir norėjau, kad šis vakaras niekuomet nesibaigtų. Šviesos negestų ir orkestras nenustotų grojęs. O mes šoktume, pamiršę visa, kas nemalonu. Jaučiaus lyg pasakos karalaitė, kuri buvo laiminga, kol laikrodžio išmušė dvyliktą. Tuomet vėl virto paprasta mergaitė su visais savo rūpesčiais.

Buvo ir Danutė su Jonu. Ji dėvėjo šviesiai žalsvą suknį. Mes buvome vėl visi keturi drauge. Buvo linksma ir gera.

— Išmokyk tu jį lietuviškai, ir bus mūsų žmogus, — pasakė man vienu momentu Danutė.

— Argi kalbą moką gali būti to krašto žmonės? Tu gi moki net keltų, tačiau priklausai tik vienai ir tai pačiai tautai, — atsakiau.

— Tiesa, — patvirtino Danutė, — ne vien tik kalbantys ta kalba žmonės gali priklausyti vienai tautai.

Ak, kodėl ji priminė šį vakarą, kad jis negali priklausyti čia, kad yra iš kitos grupės atėjęs ir turi grįžti prie savųjų? Danutė turėjo suprasti, kad apie tai girdėti nenorėjau. Aš bijojau tokių garsiai pasakytų žodžių. Pati bijojau užsiminti. Gal ji tyčia norėjo priminti? Gal manė, kad aš pamiršau? Kad žinotų, kaip aš norėčiau tuos žodžius išbraukti iš žodynų, ir jie daugiau niekuomet manęs nepersekiotų! Ir esu nepajėgi... Ir kodėl?!

Kartais pavydžiu Edvardui, kai jis gali būti ramus, jam gali nerūpėti tokie dalykai, kurie man yra būtini. Jis tikriausia nežino, kad aš pergyvenu. Nors žinotų, bet nesuprastų. Užaugęs šiame tautybių mišiny, kur viskas liejasi į vieną, ir save vieną visai kita tauta vadina. Tačiau jie gimė čia. Jie gimė, kad papildytų šią jauną, gražią tautą. O aš... Aš tik atsitiktinai čia užklydau. Kai pabeldžiau į duris, neturėdama kur eiti, jos man buvo plačiai atvertos. Neklausiant, kada išeisiu atgal. Neklausiant, kodėl atėjau čia ir iš kur. Ir niekas nežiūrėjo į mane, kaip į nesuprantamą ir nereikalingą svečią.

Ar tos durys gali užsiverti man įėjus? Ne. Tik aš pati tegaliu jas užtrenkti, kad niekas nepajęgtų atidaryti. Kad jos taip tvirtai užsisklęstų, tarsi priaug-

tų, jog paskui ir pati neįstengčiau daugiau jų atidaryti, nors vėliau ir norėčiau.

Paskui mes vėl šokome. Variu visus mintis toliau nuo savęs, kad nesutrukdytų džiaugsmo. Bus laiko. Pagalvosiu kada kitą kartą, būdama viena ir niekieno netrukdoma. Be to, juk aš dar rimtai nedraugauju, argi verta rūpintis? Kai baigsis mokslo metai, gal ir išsiskirsim. Gal daugiau niekuomet nesusitiksim. Tik paliks gražus prisiminimas iš pirmųjų mokslo metų universitete. Tada pasirodė net labai juokingas šis mano sielvartas. Gi nereikia taip greitai visa iš tamsiosios pusės matyti. Nereikia įieškoti skirtumų ir vien tik skirtumų tarp žmonių, kurie mėgina būti draugais. Kurie daro visa, kad galėtų būti draugais. Kad ta draugystė nesudužtų, kaip muilo burbulas. O aš abejoju! Ir kam?..

Vėl buvau linksma, priėjusi išvadą, kad turiu laiko ir nėra reikalo galvoti. Jaučiausi tokia laiminga, priėjusi šios išvados! Ak, kad tik ne dabar, kad tik ne šiandien. Šiandien reikia džiaugtis. Bus laiko galvojimui. O kaip gera, kada nėra rūpesčio. Bent laikinai. Paskui vėl galėsiu kaip nors susitvarkyti. Bus laiko. Svarbu dabar.

Pasikeitėme šokėjais. Edvardas šoko su Danute, o aš su Jonu. Liečiau Danutei jo nepaleisti ir manimi tiek nepasitikėti. Tačiau juodu abu tik nusijuokė, sakydami, kad ji man paveržė partnerį. Sakė, daugiau neleisti jiems šokti, nes nieko gero iš to nebus. Tačiau mudu su Jonu jiems pasakė: patys labai apsidžiaugtume ir vis kaip nors susitvarkytume. Aišku, žinojome, kad vien tik juokas.

— Skoni turi neblogą, — pasakė man Jonas šokant.

— Aišku, kad turiu, — atsakiau nusijuokdama.

— Atrodo, tas vyrukas jau gerokai įklimpęs, — kalbėjo man toliau Jonas su šypsena.

— Nemanau. Esame tik draugai.

— Žinai, yra visokiųjų draugų gyvenime, — pasakė vėl Jonas.

— Mes tik mokslo draugai, — paaiškinau.

Paskui mes dar kažką kalbėjome ir ginčijomės. Juokėmės abu ir manėme dar daugiau pasiginčyti. Nebūtinai nesutikti su kito nuomone, bet tik dėl to, kad reikia ginčytis. Pasibaigus šokiui, nuėjome prie Danutės su Edvardu pasiskųsti, kad nesutariam ir reikia skirtis. Jie sakėsi nenorį jokių reikalų turėti, nes abu yra visai patenkinti ir puikiai sutaria. Ką gi darysim, Jonas pasiėmė Danutę už rankos, aš Edvardą, ir taip išskyrėm. Vėl sėdėjom visi drauge, vėl šokom. Gerokai po vidunakčio pradėjom skirstytis. Kiti dar kitur užsuko, bet mes nusprendėme, kad metas miegoti. Važiavom veik tylėdami. Tik įlipus į automobilį pajutau, kaip buvau pavargusi. Pirmą kartą nejučiau nieko, norėjau tik šokti, tik džiaugtis vakaru, nes jis man patiko. Lauke užėjęs ir buvo šalta. Tačiau man vis tiek. Aš nejučiau. Man net patiko, kad vėjas taršė plaukus, lyg žaisdamas. Edvardas skubėjo eiti, kad mane greičiau įleistų, bijodamas sušaldyti. O man buvo vis tiek. Gal, kad žinojau, jog manimi rūpinasi. Ko tad pačiai rūpintis?

Buvau pavargusi, nes visą dieną dirbau. Šie šokiai buvo penktadienio vakare. O dabar jau vėl naktis, tačiau ligi šiol nebuvau jautusi, kad seniai jau metas miegoti. Nejučiau, neturėdama laiko galvoti ir prisiminti.

— Patiko? — paklausė pagaliau Edvardas.

— Labai, — atsakiau ir viena sau šypsojau, nežinodama ką daugiau sakyti. Be to, gal snaudulys ėmė, ir kalbėjau tyliai, protarpiais net sustodama. Tarsi visai ne aš.

— Pavargusi? — vėl paklausė jis.

— Labai. Tik dabar sužinojau, kad pavargusi. —

J. Sakalas

LINO ŽIEDAS

O, SVEIKAS gyvas, lino žiede.

Kurie gi vėjai čia atsivedę

Tave paliko mažą vieną

Toli nuo tėviškės, savųjų.

Aplink tik smėlis ir pilkųjų

Uolų neperžengiama siena.

Tu galvą nors keli augštai,

Uolas ir dangų tematai.

Kitur toli kaip jūrų bangos

Linai, mėlynėsni už dangų;

Su jais drugiai ir paukščiai žaidžia.

Brandžių javų laukai juos globia.

Kas žiedas savo puikų lobį

Kitam vis pasidžiaugt atskleidžia.

Kaip veidrodi žiedų tvane

Pamato žiedas ir save.

Kas nesvetingam klonų gali

Tau atsiskyrėliui palengvint dalį?

Tėvų šalies skraiduolis vėjas

Tau sekė pasakas ir audė

Sapnus kaip gyvus: ošė, gaudė,

Į tavo klonį atskubėjęs.

Sapne tėvynėj svečiavais

Su mirusiais, bet vis gyvais.

Tu žydi ir šypsais, tik klausi,

Kur ta diena, kada puikiai

Vainikai vys ir birs, grūdėliai

Iš galvenėlės išsirio

Ir viesulo sparnais išskris,

Kur laukia jų kiti broleliai,

Kad būtų jie visi drauge,

Lyg augę viename lauke.

Jis viena ranka apkabino mane, ir aš pasidėjau galvą ant jo peties. Negalėjau užmigti. Turbūt buvau per daug laiminga. Juk ir labai laimingi žmonės negali miegoti.

— Miegok, — pasakė, — prie namų prikelsiu. Galėsiu ir į kambarį įnešti, — juokėsi. — Matai, esu didelis ir tvirtas. Gali nebijoti.

— Ačiū, bet nereikės, — nusijuokiau ir aš. — Juk ir miegantys žmonės moka vaikščioti. Nubusciau, tik įėjus į kambarį.

— Lauke šalta, — vėl pasakė jis.

— Greitai bus pavasaris. Paskui vėl vasara. Šaltis iškeliaus kitur. Vasarą labai šilta. Galėtų būti visą laiką pavasaris, — pasakiau nusprendusi, kad taip būtų geriausia.

— Pavasaris su pabaiga mokslo metų... — pabaigė jis. — Ak, geriau, kad nebūtų pavasario. Tik ruduo ir žiema...

— Be pavasario neateis nė ruduo.

Aš snaudžiau. Gal dėl to nė vienas daugiau nekalbėjome. Nežinau, ar nebuvo ko pasakyti, ar nepasakę žinojom vienas kito mintis. Pajutau tik jo lūpas ant kaktos ir žodžius: "Metas keltis. Nenorėjai, kad nuneščiau į kambarį". Pravėriau akis ir pamaciau jo veidą taip arti, arti. Kažin, ar aš buvau užmišus? Gal tik uždariusi akis ir kažką labai gražaus svajojau nejausdama, kad privažiavom namus. Dabar reikėjo atsibusti. Šio vakaro svajonė pasibaigė. Reikėjo plačiai atverti akis ir pasižiūrėti į tikrovę.

Edvardas palydėjo mane prie durų, kaip paprastai ir padėkojo už puikiai praleistą vakarą drauge. Tačiau iš tiesų aš turėjau jam padėkoti, nes man šis vakaras taip pat yra vienas iš gražiausių.

— Sudie, — paskui pasakė jis.

— Sudie..., — pakartojau, bet buvo labai gaila, kad vakaras praėjo.

— Iki pasimatymo, — atsisuko tuoj vėl ir nusišypojo.

— Iki..., — pakartojau aš ir taip pat juokiaus. — Iki pasimatymo, Edvardai..

Iėjau, uždariau duris. Viduje buvo tamsu. Greitai priėjau prie lango ir žiūrėjau. Jis pamažu priėjo prie automobilio, atsisukęs dar pasižiūrėjo, ir įlipo. Įlipo ir nuvažiavo.

Pamažučiu priėjau, užsidediau švieas. Valandėlei atsisėdau. Miegas staiga dingo. Miegoti daugiau nenorėjau eiti. Priėjau prie veidrodžio, apsisukau. Ar gi iš tiesų taip puikiai atrodžiau šį vakarą, kaip Edvardas sakė? Gal tik juokavo? Juk jautė pareigą pasakyti. Pasakyti, aišku, vien kas gera, kas gražu.

Suknelė ši ir man labai patiko. Daug kas turėjo gražesnių. Tiesa, gal ne tokias aš mėgstu, bet ant kitų puikiai atrodė. Aš atrodžiau daug augštesnė su šia ilga suknele ir augštais batais. O norėjau būti augšta, nes mano partneris augštas. Pasižiūrėjau. Akys iš tiesų atrodė mėlynės. Gal nuo suknelės. Gal suknelės melsvumas juose atsispindėjo. Pagaliau daug kas turi mėlynas akis. Tik dabar veidas buvo pabalęs, nes jau tikrai metas ilsėtis. Paskui atsisė-

dau. Nusivilkti ir eiti miegoti dar vis nenorėjau, tarsi bijodama per anksti išvartyti šią dieną, tarsi norėdama kiekvieną minutę pasilaikyti kiek galima ilgiau. Nenorėjau nusiimti nei savo puošnios suknios, tarsi ją nusiėmus dingtų ir šis vakaras. Užmerkiau akis ir šypojojus. Visas gyvenimas atrodė toks gražus, tik norėjau gyventi, labai norėjau. Pamiršti visus rūpesčius, ar gal visai nieko negalvoti. Tik gyventi...

Kitame kambaryje miegojo tėvai. Aš įėjau tyliai, tyliai, kad nepažadinčiau. Tikriausia mama pabudus ateis pasižiūrėti, ar aš jau grįžau. Taip visuomet būna.

Paėmiau šį dienoraštį. Turėjau čia užrašyti šią dieną. Nežinau, kodėl skubėjau rašyti? Nelaukiau rytojaus. Gal bijojau, kad pamiršiu ligi rytojaus ir ne visa čia surašysiu. O norėjau surašyti visa! Norėjau palikti čia, drauge su anomis dienomis, kurios seniai pasivadinę praeitimi. Norėjau sudėti visas dienas, kad nutekėtų nepastebėtos. Kad nepražūtų, tarsi manęs niekada neaplankiusios. Ir man būtų gaila jų, tų savųjų dienų. Lyg kokio daikto, kuris man priklausė ir kurio dabar netekau. Gal net daugiau. Gal kaip kokio žmogaus netekimas. Jos vis tiek būtų gyvos manyje, nes nėra taip lengvai pamiršamos. Jeigu daug dienų galima pamiršti.

Pasižiūrėjau: batukai gerokai apdulkėję. O tokie buvo gražūs kai naujus užsidėjau šį vakarą. Ir jie rodė, kad vakaras baigėsi. Tik aš viena dar nenoriu tikėti, dar noriu jį pasilaikyti kiek galima ilgiau pas save, kad tik nebūtų praėjęs?

Atrodo, ir man reikia sutikti, kad viena diena vėl pasivadino praeitimi. Nutekėjo į amžinybę. Ir daugiau niekuomet, niekuomet neateis aplankyti manęs, nors gyvensiu tarp tų pačių žmonių ir sutiksiu juos dažnai. Jie visi bus kitos dienos žmonės.

Reikia užversti šį lapą. Jis pasibaigė. Reikės atversti kitą ir laukti, kad žinočiau, ką jame galiu užrašyti. Žinočiau, kokia diena atkeliaus pas mane. Užverčiau, nors jo dar gaila, kaip daugelio kitų. O gal ir ne. Gal šio vieno ypatingai gaila. Tarsi praskrendančios peteliškės, kuri nešasi tavąją laimę.

Nerima Narutė

GRYBAUTOJAI

*Lietus pirštais monotoniškai barbena lango stiklą,
Tušti išdeginti laukai rudens išbrinkusiam delne.
Ir apsiblausęs raudonam šermukšnių fone mieguistas*

[tvenkinys.

*Rytas. Dundėdami nušoka šulinin liepiniai kibirai,
Ir dūmų kamuoliais užspringsta kaminai...
Keliu grybautojai pareina.*

Spalvotos gličios ūmėdės, rudom kepurėm baravykai,

[apkrītę

*parudavusiais spygliais pilnos didelės pintinės.
Miško šilais ir samanų kvapu permirkusios rugsėjo lietumi
grybautojų rudinė.*

SALZBURGO PASAKA

VANDA AUGUSTAITYTĖ

Gegužės naktis. Šilto oro bangos neša iš miesto parkų žydinčių alyvų kvapą. Apilnku tylo. Girdisi tik tai senų medžių šlamėjimas ir fontanų čiurlenimas. Pro pilksvus debesis prasiskverbia mėnulio šviesa. Bet jina nepajėgia apšviesti miesto. Siaurutės gatvelės, namai, jų tarpe platūs keturkampiai kiemai paskendę tamsumoj. Nėra nė vienos gatvės lempos. Staiga iš tos tamsos išsiskiria baltas ar šviesiai žalias bokštas, tarytum burtininkės lazdele paliestas, pranyksta, ir kitoj vietoj sužiba baltoji mėnesio šviesoje sena Salzburgo tvirtovė. Taip mainosi vaizdai, iššaukti klajojančio spindulio, kuris, krisdamas nuo kalno, paliečia tai bažnyčių viršūnes, tai vienuolyno stogą, tai baroko namų sparus.

Einu gatvele. Fontano čiurlenimas vilioja užsukti į kiemą. Pamačiau senas duris. Jos sunkiai atsidaro. Už jų — dar vienos durys, medinės, tikro aukso ornamentais apkaustytos. Praveriu jas, ir iš vidaus pasipila šilta šviesa į marmoru išklotą prieangę. Kokia jau-

ki ir dieviškai graži bažnytėlė, aukso žibanti geltonoj žvakių šviesoje, trykštančioj iš krikštolinių sietytų. Sienos baltos, išpuoštos šviesiai mėlynais gipso ornamentais; į jas įmūryti spalvingi paveikslai. Tai Šv. Petro bažnyčia.

Salzburgas, prie upės Salzach, yra išpraustas tarp kalnų. Ant vieno iš jų stovi sena tvirtovė iš X šimt. I ją užvažiuojam keltuvu. Pamėžu kabinasi vagonėlio ratai į stačią uolos sieną. Salzburgo švieselės atitolsta ir pabyra slėny sidabrinėmis upėmis. Tvirtovės kieme, prie pat bedugnės yra restoranas. Po senais kaštanais sustatyti staliukai, raudonai-baltai languotomis staltiesėmis užtiesti. Ant jų kaimiškos raudonos žvakidės. Gardūs ledai truputį išblaško viduramžių nuotaiką. Norisi jų vis daugiau ir daugiau, nes naktis tvanki, ir be perstojo pučia šiltas pietų vėjas. Apačioj, po kojom, vis dar tebeklajoja mėnulio spinduliai viršum miesto stogų. Kai balzganos šviesos juosta krinta ant vandens,

atrodo, lyg upė būtų tos šviesos tęsinys.

Dienai išaušus, pasaka tęsiasi toliau, nes tikrovė perkelia vaizduotę į 17–18 šimt., į baroko žydėjimo laikus. Salzburgas daugumoj pastatytas vyskupų-kunigaikščių, t.y., vyskupų, kurie ne tik vyskupavo dabartine žodžio prasme, bet taip pat valdė Salzburgą ir jo žemes kaip žemiški valdovai. Tikėtai 1803 m. miestas buvo sekuliarizuotas. Vienas iš tokių vyskupų, Marcus Sitticus, tapęs vyskupu turėdamas tik 28 m., liepė sugriauti senąją miesto dalį ir, pasikvietęs architektus iš Italijos, atstatė ją baroko stiliuj, kuris vyrauja visam mieste — jo bažnyčiose ir rūmuose. Tai ir suteikė Salzburgeriui itališką atspalvį. Būdingi yra jaukūs kiemai su senoviškais šuliniais ir fontanais. Neregėtu ištaigingumu pasižymi dvi arklių maudyklės: abi iš balto marmoro, kurių viena buvo pastatyta pagal Romos Fontana di Trevi su mitologinėmis statulomis, o antra — su spalvotom arklių freskom, kad arkliams būtų linksniau maudytis, žiūrint į savo atvaizdus.

Salzburgą pamačius, tuojau juo susižavėti yra natūralu. Romantiški skersgatviai ir užsisvajoję kampečiai mini tolimą praeitį, laikus, kada šešių metų berniukas savo muzika žavėjo visą Europą. Laiko nepaliesi, siauroj gatvelėj stovi Wolfgang Amadeus Mozarto gimtieji namai. Seni, platūs, akmeniniai laiptai veda į viršų. Kambariuose girgžda lentų grindys. Lubos žemos, balto gipso. Nuo sienų žiūri portretai mažo berniuko ir mergaitės (jo sesutės Nannerl), brokado drabužėliuose, apvedžiojuose mezginiais. Šitaip pasirodavo mažasis genijus Paryžiaus, Londono ir Vienos koncertų salėse, žavėdamas publiką savo virtuoziškumu, o vėliau — kūryba. Ta praeitimi vis dar tebegyvena Salzburgas.

Kai žmonių minios iš viso pasaulio suplaukia šitan miestą vasaros festivalin, tada vėl pasigirsta Mozarto nemirštant muzika.

Pavasarij miestas apytuštis, ramus. Tačiau Mozarto muziką galima išgirsti ir dabar, vidudienį sėdint senos katedros pavėsyje. 11 val. iš varpinės pasigirsta 35 varpeliai ir suskarba jo sukurta dainelė: "Komm lieber Mai und mache die Bäume wieder gruen..."

Ateik, mielas geguži,
papuošk žaliai medžius;
ir leisk žydėti žibuoklėms —
— papuoški upelius.
O, kaip norėčiau vėliai
gėlytę pamatyti,
o mielas geguži,
po pievas pabraidyt.

RAMINS ATMINIMAI

*O kai reikės grįžti mums į savo miestus
Ir palikt stovyklą, džiaugsmą ir draugus,
Ramins atminimai, tokie skaidrūs, šviesūs, —
Sielose taip gera, miela ir smagu.*

(Iš daug kartų dainuotos dainos)

STUDENTŲ ATEITININKŲ SĄJUNGOS VASAROS STOVYKLA

Šių metų SAS vasaros stovykla — kaitri saulė, šiltas Spyglio vanduo, tinklinio įkarštis, juokas, šokiai, dainos, begalinės, studentiškos jaunatvės lydimos dienos. Žavi, puiki, graži, svajonių kupina jaunystė. Gal net ir lietuvių kalboj pritrūktų žodžių jai pilnai apibūdinti.

Tačiau, ar lygiai gerai pateisino stovykla savo pirmutinį ir patį svarbiausią tikslą — dvasinį stovyklautojo ugdymą? Pažvelkime į tai.

Stovyklos studijinė tema

ALRKF stovyklavietėj Dainavoje rugpjūčio 24 d. ryte buvo oficialiai atidaryta šios vasaros SAS stovykla, trukusi nuo rugpjūčio 23 iki rugsėjo 7. Tą rytą mišių metu per pamokslą stovyklos dvasios vadas kun. J. Kidykas metė šūkį, kurį stovyklautojai šiltai priėmė ir kuris pasidarė lyg ir visos stovyklos šūkiu: „...sukurkime čia svajonių pasaulį — atnaujinkime save Kristuje“.

Stovyklos studijinė tema buvo „Krikščioniškoji meilė — esminis ateitininko bruožas ir svarbiausioji priemonė“. Vienintelė stovyklos paskaita buvo Tėvo J. Kidyko įvadinis žodis, prieš pradėdant temą nagrinėti diskusinių būrelių būdą. Toliau kasdien būreliai keliaudavo

kiekvienas į savo pamėgtą vietelę, ar tai ant Spyglio kranto, ar po ažuolu, ar slėnyje, ir susėdę vedavo gyvas diskusijas. Temos gilus prasmingumas ir ypač jos aktualumas šiais laikais iš karto visus patraukė. Nuosirdžiai aiškinomės krikščioniškosios meilės reikalingumą, savo talentų panaudojimą meilės tarnybai, ateitininko draugiškumą, mūsų pačių ydas kaip svarbiausią artimo meilės kliūtį, praktiškus būdus lavintis artimo meilėje. Per tas dvi kasdienines būrelių sesijas buvo daug atsiekta tiek geresniame krikščioniškosios meilės supratime, tiek ir praktiškame tos meilės įgyvendinime. Tai įrodė darnus, artimo meile grįstas stovyklos gyvenimas.

Tuoju po pietų medžių paunksmėje vykdavo seminaras. Jame dalyvaudavo tik tie, kurie domėjosi seminario klausimais. Pirmą savaitę buvo pašvesta organizacijos veiklos nagrinėjimui, antrą girdėjome pranešimą apie PLB Seimą, diskutavome politikos vaidmenį studentų ateitininkų gyvenime ir mūsų profesinį pasiruošimą grįžimo į Lietuvą belaukiant.

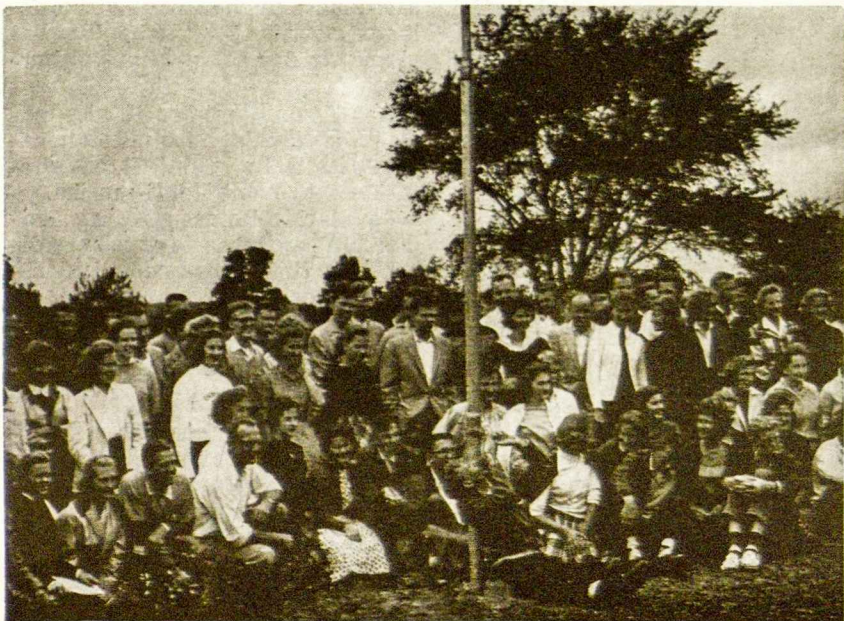
Meninės stovyklos programos buvo labai įvairios ir labai puikios. Išsamiais referatais Detrito draugovė gyvai mums pristatė A. Jakš-

lą-Dambrauską. Smagiai prisišokom ir prisidainavom Juozo Polikailio vakaruškoje; čia turėjo progos išgirsti „Atominę ragatkę“. Per dainų vakarą, pravestą Pr. Zarakos, pirmą kartą išgirdome ir savo stovyklos dainą, kurią paskui taip pamilome. Matėme ateitininkų istoriją vaizduose. Turėjome puikius šokius, G. Griškėnaitės pravestus. O kaip buvo įdomu, kai Kastytis ieškojo Jūratės, ridikėlis petruškos, Othello savo Desdemonos! Tik vargšai Žaltys su Hansel taip ir nesurado nei Eglės nei Gretel... Sekantį rytą prasidėjo mūsų nelaimingųjų fuksų odisėja iš neįsimintųjų į išmintinguosius. Odisėja tęsėsi visą dieną ir pasibaigė tik vakare prie laužo, kur fukšai, pakrikštyti ir išminties druska pavalgydinti, pagaliau įkopė į išminties Parnaso viršūnes ir išdrįso savo viešpačius pavadinti „kolegomis“.

Vakarinės programos

Dideliu susikaupimu praėjo Marijos vakaras. Studento ateitininko teisme prokurorai: K. Skrupskelis, B. Čikotas ir R. Bublys ir gynėjai: D. Noreikaitė, I. Budrys ir S. Užgiris su dideliu užsidegimu vieni puolė, kiti gynė studentą ateitininką ir vargšams liudininkams teko nemažai nukaisti, pabalti ir padrebėti. Tik gerbiamieji teisėjai dr. A. Damušis, dr. A. Sužiedėlis ir K. Keblys laikėsi ramiai ir bešališkai. Chicagos draugovė meniškai perteikė „Anykščių šilėlių“. Vakaras „Anoj pusėj ežero“, S. Liulevičiūtės surengtas, atidengė daug paslėptų stovyklos talentų. Matėme ir girdėjome grakščiąją berniukų „blezdingėlę“, tragiškąją operą iš „Skandalo“, reikšmingus kupletus, Gulbių ežero baletą ir vaidinimą „Stovykla pro išvirkščią rąkų kovą“.

Korp! Šatrija suvaidino L. Tolstojaus „Kur meilė, ten Dievas“. Tėvynės vakaras su procesija, rožančiumi, Clevelando draugovės mon-

Stovyklautojai. A. Dziko nuotr.

Vėliavos nuleidimas su skautais svečiais (viršuje).

Stovyklos vadovybė: A. Dzikas, A. Liulevičius, N. Udrys, S. Leimonas, J. Polikaitis, A. Barzdukaitė, Tėv. J. Kidykas, R. Šviedrys (viduryje).
Diskusijų būrelis (apačioje).

Nuotr. A. Dziko

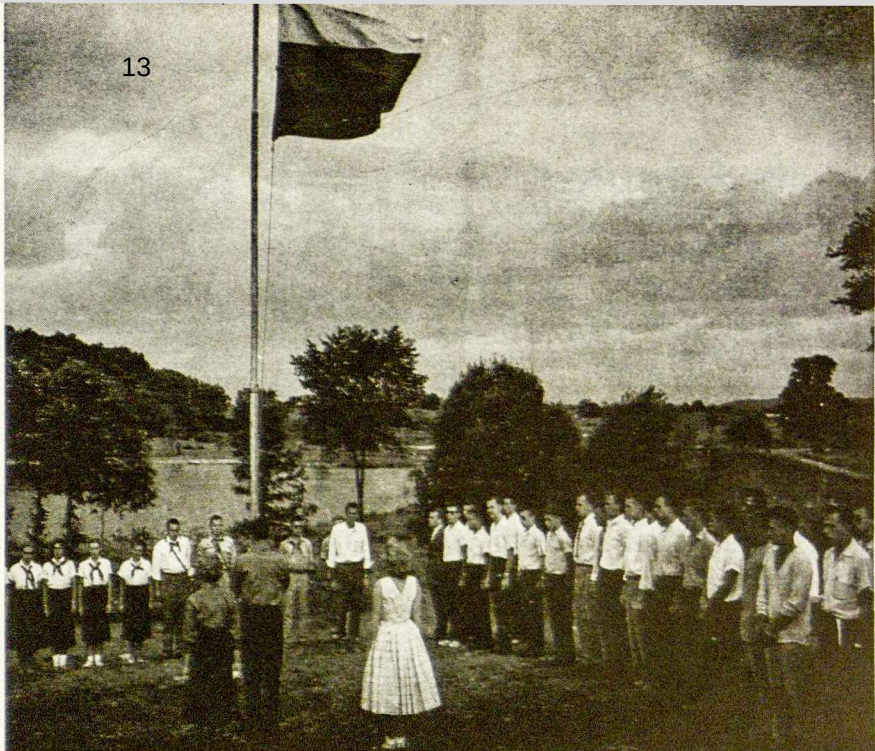
tažu. Tėv. J. Kidyko prasmingi žodžiai ir žvakutės ant partizano kapo daug kam paliko neišdildomą įspūdį. Sekanti vakarą važiavome į linksmavakarį, ruošą Detroito, A. Katelytės, J. Polikaitės ir visos Detroito draugovės. Programą išpildė mūsų pačių gerosios jėgos A. Žemaitaitis, I. Stasaitė, R. Ukrinas, V. Krištolaitytė, deklamavusi B. Prapuolenio eilėraštį ir M. Motekaitis. Toliau sekė dainos ir šokiai, kuriems grojo puikus ukrainiečių orkestras.

Ir taip prisiminimai slenka pro akis: kaip įdomu buvo žiūrėti gausias tinklinio ir pingpongo rungtynes, kaip mes apdainuodavom savo komendantus ir išreikšdavom jiems savo giliausią pagarbą trimis kinietiškais šūkiiais, kokia tylia viešpatuodavo per pusryčius, jeigu tą rytą ant stalų raskdavom paskleistą "Skandalą"...

Kad stovykla tokioj puikioj nuotakojoj praėjo ir taip gerai pasisekė, daugiausia kalta buvo, žinoma, mūsų vadovybė: stovyklos vadovas A. Liulevičius, komendantai P. Kilius ir A. Dzikas, mergaičių vadovė A. Barzdukaitė, berniukų vadovas R. Šviedrys, meno vadovas J. Polikaitis, sporto vadovas S. Leimonas, sekretorė E. Jurevičiūtė ir administratorius N. Udrys. Seselės Paulė, Oliveta ir Tercizija mus rūpestingai globojo ir skaniai maitino. Tėv. J. Kidykas buvo ne tik stovyklos dvasios vadas, bet ir tikroji stovyklos dvasia. Jis visad turėjo laiko tam, kas į jį kreipėsi: atrodo, jis nemokėjo nei pavargti nei išsekti.

Greitai tos dvi savaitės svajonių šalyje prabėgo. Tą šalį palikdami, mes pasiėmėm su savim jos duotus mums prisiminimus, kurie ramins, stiprins ir įgalins mus ir toliau "kurti svajonių pasaulį... atnaujinti visa Kristuje".

Aušrelė Skirmuntaitė

Fuksas tarnauja

Beveik visi yra skaitę ir girdėję daug studentiško pranešimų apie stovyklą. Bet mes jums galime papasakoti, kaip visa tai atrodė labai neišmintingam fuksui.

Tie, kurie buvo stovykloje parsi-
vežę pilną maišą visokių prisimi-
nimų, bet mums giliausią išpūdį
paliko tas visų stovyklautojų ak-
tyvus išijungimas į stovyklos gy-
venimą: visi viską darė.

Studijinė tema vasaros stovyk-
loje buvo "Krikščioniškoji meilė —
esminis at-ko bruožas ir svarbiau-
sioji priemonė". Ši tema buvo na-
grinėjama diskusiniuose būreliuo-
se, kurie susidarė iš septynių ar
aštuonių žmonių, iš kurių vienas
buvo vadovas ir vienas sekretorius.
Čia labai neformaliai buvo disku-
tuojama krikščioniškoji meilė, ta-
lentai, draugiškumas, ydos ir tt.
Rytinėje sesijoje būdavo pagrin-
dinės minties išdėstymas, nagrinė-
jimas ir per diskusijas prieinamos
praktiškos išvados. Vakare buvo
praktiškų išvadų pritaikymas prie
kasdieninio gyvenimo.

Pirmąsias dienas būrelių sesijos
visiems padarė labai gili išpūdi-
nes būrelyje pradėtos diskusijos
tęsėsi ir per krepšinio rungtynes,
pietus, laisvalaikį ir vakarienę.
Visą dieną stovyklautojai aukojosi

iš krikščioniškosios meilės. Vienas
būrelis net taip persiėmė ta dva-
sia, kad po vakarinės programos
salę išvalė.

Per šokius dažniausiai būna to-
kių žmonių, kurie ateina "pailsėti".
Stovykloje per vienus labai gerai
pravestus šokius, visi kampai buvo
ištuštėję, nes visi šoko. Tai pa-
rodo, kad visi pasilinksminimai
gali būti įdomūs, jeigu tik jiems iš
anksto yra pasiruošiama ir jie yra
gerai pravesti.

*

Visų mėgiamiausias sportas, ku-
riuo lyg liga net patys rimčiausie-
ji stovyklautojai užsikrėtė po kele-
tos dienų, buvo "Frizby". Paaiš-
kinti tą žaidimą yra neįmanoma,
— jį reikia pačiam išgyventi.

Stovykloje buvo populiarius ir ki-
toks sportas. Ypač buvo mėgiamas
krepšinio ir tinklinio rungtynės.
Jas lošė vadovybė prieš stovykla-
tojus, Clevelandas prieš Chicago,
Detroitas prieš Chicago. St. Louis
prieš De'roi'ą, skautai prieš at-
kus, fuksai prieš viešpačius, rytai prieš
vakarus, dešinė pusė baraku prieš
kairiąją, viršutinės lovos prieš apa-
tines ir tt.

Du nauji talentai sporte buvo
išvystyti. Pirmas tai "Frizby" lo-
šime ir antras stalo tenise. Stovyk-

STOVYKLA

PRO

FUKSO

AKINIUS

lautojai taip panorėjo tą antrąjį
talentą išvystyti, kad visi be išim-
ties įsirašė į stalo teniso rungty-
nes.

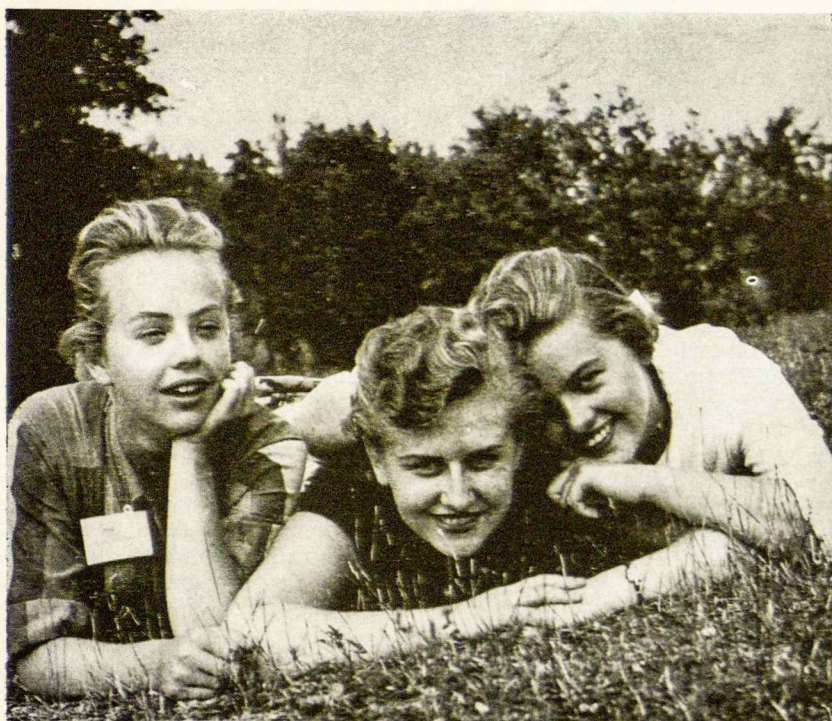
*

Vienas įdomesnių įpročių sto-
vykloje buvo pavalgis pusryčius,
pietus ir vakarienę, komendanto
pranešimą sutikti su įvairiais šū-
kiais, dainomis ir labai entuzias-
tišku plojimu. Pavyzdžiui, trys ki-
nietiški šūkiai "Fui, fui, fui", trys
"silent" šūkiai, daina "Darė Ki-
lius pranešimą..." "Mes norim Dži-
ko". Pagaliau vieną kartą vargšas
Dzikas, netekęs kantrybės, atsakė:
"Aš jūsų nenoriu".

Vieną dieną per pietus labai pa-
stabių stovyklautojų grupė uždai-
navo: "Čia nėra tvarkos". Jai tuoj
atsakė visa stovykla: "Nereikia
mums jcs!"

Taip, greitai prabėgo stovyklos
dienos. Atsisveikinę su naujais
draugais, pilni naujų minčių ir
pasirvėjimų, išsiskirstė visi namo.
Bet nevienas prisimena, kaip dvi
savaites kartu su visais meldėsi,
cha-cha šokti mokėsi, d'skutavo
krikščioniškąją meilę ir "Frizby"
mėtė, kol vieną dieną gražus gy-
venimas svajonių karalystėje bai-
gėsi.

Nijolė Beleskaitė ir
Dalia Stakytė

Kur lietuvaitės prie Spyglio dainavo

Jau antri metai, kai iš plačios Amerikos vietovių lietuvaitės suvažiuoja į ALRK Federacijos jaunimo stovyklą Manchester, Mich., pasidžiaugti gražia gamta bei pasitobulinti lietuviškoj aplinkoj. Ir šiais metais į šį lietuviško auklėjimo židinį suskrido nemažas būrys mergaičių, kurios ten stovyklavo nuo liepos 13 iki liepos 27.

Stovyklai vadovavo mieloji seselė **M. Paulė**. Tai tikrai buvo pati stovyklos širdis, kuri visom stovyklautojom buvo kaip motinė. Ji visa matė, visa prižiūrėjo: jei karštais ir pabardavo, tai vėl švelniai paglostydavo. Ji ypač kreipė daug dėmesio į stovyklautojų katalikišką praktiką ir lietuviškumą.

Stovyklos kapelionu buvo **kun. B. Pacevičius**. Jis ne vien savo gražiais pamokančiais žodžiais prabilavo į stovyklautojas, bet taip pat išmokė gražių lietuviškų dainelių.

Mkt. V. Kundrotienė dėstė lietuvių kalbos pamokas. Mergaitės mokėsi taisyklingos rašybos, skaitymo, deklamavimo ir susipažino su svarbesniais mūsų rašytojais.

Seselė Ostiara ėjo stovykloje slaugės pareigas. Taip pat ji gražiai išmokė mergaites megzti ir siuvinėti. Daugelis gražių darbėlių pucė stovyklos uždarymo dieną suruoštą parcdėlę.

A. Gaigalaitė mokė tautinius šokius bei išpūdingai pravedavo vakarines programas.

Seselė M. Terciziya—tai stovyklos šeimininkė. Kasdieninis maistas tikrai buvo skanus, patrauklus ir maistingas. Jai uoliai talkininkavo **E. Vaičeliūnienė, J. Duokaitė, R. Černiauskaitė**.

Stovyklos seniūnė buvo **Ingrida Stasaitė**, kuri be savo tiesioginių pareigų dar mokė tautinius šokius ir redagavo stovyklos laikraštėlį. Seniūnės pagalbininkė — **Saulė Buivydaitė**.

Vos pirmiems saulutės spinduliams pasiekus žemę, stovykla keldavosi naujam dienos darbui ir džiaugsmui. Dienos gyvenimas vyko pagal iš anksto nustatytą planą. Apsiprausiusios ir uniformuotos skubėdavome į stovyklos aikštę, kur vykdavo vėliavos pakėlimo apėigos, galingai skambant himnų garsams. Po vėliavos pakėlimo visos rinkdavosi į koplytėlę išklausyti mišių. Lietuviškų giesmių aidams skambant, jausdavomės lyg būtume lietuviškoj kaimo bažnytėlėj.

Po pusryčių prasidėdavo rimtas stovyklos darbas. Iki pietų vykdavo įvairios pamokos, pvz., dainavimo, tautinių šokių, lietuvių kalbos bei rankdarbių. Po skanių pietų ir

SAS stovyklautojos (G. Jankonytė, J. Valaitytė, V. Pajaujytė).

Nuotr. A. Dziko

poilsio visos su daina žygiuodavo prie melsvojo Spyglio atsigaivinti jo vėsiose bangose. Užtekdavo laiko ir sportui bei laisvam laikui.

Dienos darbus vainikuodavo vakaro programos, kurios kiekvienai stovyklautojai būdavo įdomios.

Štai talentų vakaras, kurio metu kiekviena pagal savo sugebėjimus turėjo progos pasireikšti. Turėjome literatūrinius vakarus. Be to, paminėjome lietuvių rašytojus — jubilatus, ir šia proga mus aplankė rašytoja **Alė Rūta**. Nevieną vakarą praleisdavom prie nuotaikingo laužo. Rimtesnės vakaro programos metu prisiminėm žuvusius už Lietuvos laisvę. Taip pat buvo pravesta Marijos akademija. Po vėliavos nuleidimo, su malda baigdavom dieną.

Stovykloje buvo pravesti įvairūs konkursai, būtent, pavyzdgingiausios stovyklautojos rinkimai, rankdarbių, plaukimo bei kvadrato.

Tenka paminėti dar ir stovyklos pagalbininkes, kurios stovyklos vadovybei gražiai talkininkavo. Tai **G. Bajorūnaitė, V. Čizauskaitė, M. Gailiušytė** ir **V. Kvedaraitė**.

Dviejų savaitių mergaičių stovyklavimo užbaigimas šiais metais sutapo su metine stovyklos švente.

Šventė pradėta iškilmingomis mišiomis, kurios vyko stovyklos rajone po atviru dangum. Tuoj po pamaldų buvo pradėta šiai dienai paruošta meninė dalis, kurią pravedė stovyklos seniūnė. Programoj dalyvavo visos stovyklautojos, rodydamos tai, ką jos per dvi savaites stovykloje buvo išmokusios. O tai buvo jų gražiai atlikti tautiniai šokiai, skambios dainos ir ryški deklamacija. Programą dar papildino **Grand Rapids** vyrų oktetas. Atsisveikinimo žodį tarė stovyklos seniūnė.

Tenka paminėti, kad iš Putnamo stovyklą lankė gerbiama motinė **M. Aloyza**, kuri stovyklautojas jautriu žodžiu pasveikino.

Dvi stovyklavimo savaitės prabėgo kaip sapnas, ir po šių darbo, kūrybos ir džiaugsmo dienų mes vėl išskridome į savo namus. Mes ten pažinome tikrą džiaugsmą, pamilom savo papročius, dainas, šokius...

Ingrida Stasaitė

Vasara lietuviškų kalnelių papėdėse

Senai buvo nuskambėję galingi „O Kristau, pasaulio valdove“ garsai, su kuriais užsibaigė paskutinis SAS metinio suvažiavimo posėdis. Ir trispalvė, atsisveikinusi gražiasias ALRKF stovyklavietės apylinkes, jau buvo nuleista ir sulankstyta. Paskutinė šių metų SAS vasaros stovyklos diena buvo tvaniki ir apsiniaukusi. Nusileidau nuo stovyklos salės į pakalnę ir, sustojusi prie skaisčiai žydinčių žinių, maščiau: juk aš kone visą šią vasarą čia, tuose lietuviškuose kalneliuose, praleidau. O buvo tai vasara šilta, svaigi, darbo įkarščio ir džiaugsmo pilna.

★

Prisimenu gerai, su kokia drebančia širdim pradėjau savo pirmąsias dienas šios vasaros MAS jaunučių stovykloje kaip jų meno vadovė. Kankino mane rūpestis: ar aš sugebėsiu toms papurusioms galvutėms ir šypsantiems veidukams duoti tiek, kiek buvau pasiryžusi, kiek aš privalėjau jiems duoti. Šiuo mano rūpesčiu dalinosi ir Saulutė, paskendusį Lietuvos istorijos vadovėliuose, ir Janė, amžinai įbedusi akis į Lietuvos žemėlapi. Nors jų titulai, istorijos ir geografijos mokytojos, ir gražiai

skambėjo, bet po jais slėpėsi tiek darbo, rūpesčio, tiek neišmiegotų naktų. Gerų norų, tiesa, daug buvo. Bet ką reiškia geri norai prieš 82 berniukus ir mergaites, trykščiančius gyvybe, kurie vakarais tai norėjo miego, o rytais kėlėsi pusantros valandos prieš komendanto švilpuką?

Tačiau greit pradėjo „Atostogų Lietuvoje“ gyvenimas plaukti lygia vaga. Jaunieji stovyklautojai stebino Saulutę ir Janę savo dėmesiu per pamokas, gyvai traukė „Vijo lizdą pelėda“, noriai dalyvavo visų laužų programose ir džiaugėsi stovykla. O mes džiaugėmės jais.

Talentų vakaras — „Šventė Lietuvoje“. Jaukiai apšviestojo salėje mano mergaitės šoka kepurinę; švelniai plaukia gražioji kepurinė melodija, stovyklautojos Eleonoros Kivėnaitės lūpine armonikėle grojama. Skambina jaunieji pianistai, linksmi komikai. Protarpiais dainuoja visi stovyklautojai. Štai išeina vienintelis vakaro solistas Remigijus Bičiūnas. Publikoje, tarpe jo draugų, kurie gal nevisai pasitiki jo meniniais sugebėjimais, kyla garsus juokas. Man taip ir nusmelkia: kas gi dabar bus? Tačiau

pats solistas šalčiausiai nuramina savo išsišokėlius draugus, ir, kai jis puikiai sudainuoja „Saulutė tekėjo“, nuo plojimų plyšta salė. Iš šios jaukios ir linksmos „šventės“ gražina mus į tikrovę tik ramus stovyklautojos Laimutės Underytės balselis:

„O Nemune, tavęs pasiilgo mūsų Pavargę rankos ir liūdna širdis. Pavargę akys žvelgia Kauno

[pusėn...]”

(B. Brazdžionis)

★

„Bet kokie tie berniukai dideli! Visa galva jie už mus augštesni, ir mes juos mokyti turėsime! Argi jie norės mūsų klausytis? Pagaliau ar mes esame pakankamai pasiruošusios? Juk nuo jaunučių stovyklos iki šios buvo vos dvi savaitės laiko“, — jaudinasi Saulutė pirmąją MAS moksleivių stovyklos dieną. Susėdusios ant žolės „Kelionės po Lietuvą“ vadovės, Janina ir Saulutė ir aš, kuriai teko aiškinti ideologiją, dalinamės išpūdžiais. Meno vadovė Dalia, užsidariusi savo kambarėlyje, jau planuoja savo gražiuosius laužus ir tokius stovyklos programos šedevrus kaip sukėlimą visų stovyklautojų 4 val. ryto ir išvymą jų anapus Spyg-

Nauja ir sena centro valdyba. Iš kairės į dešinę: I eilėje — P. Zumbakis, F. Palubinskas, A. Katelytė, J. Šoliūnas, N. Udrys.

II eilėje — R. Kriaučiūnas, D. Staniškis, V. Pajaujytė, Tėv. J. Kidykas, J. Stuopis, A. Liulevičius, J. Polikaitis, R. Bublys, R. Šviedrys, B. Čikota, D. Mikaitė, A. Žemaitaitis.

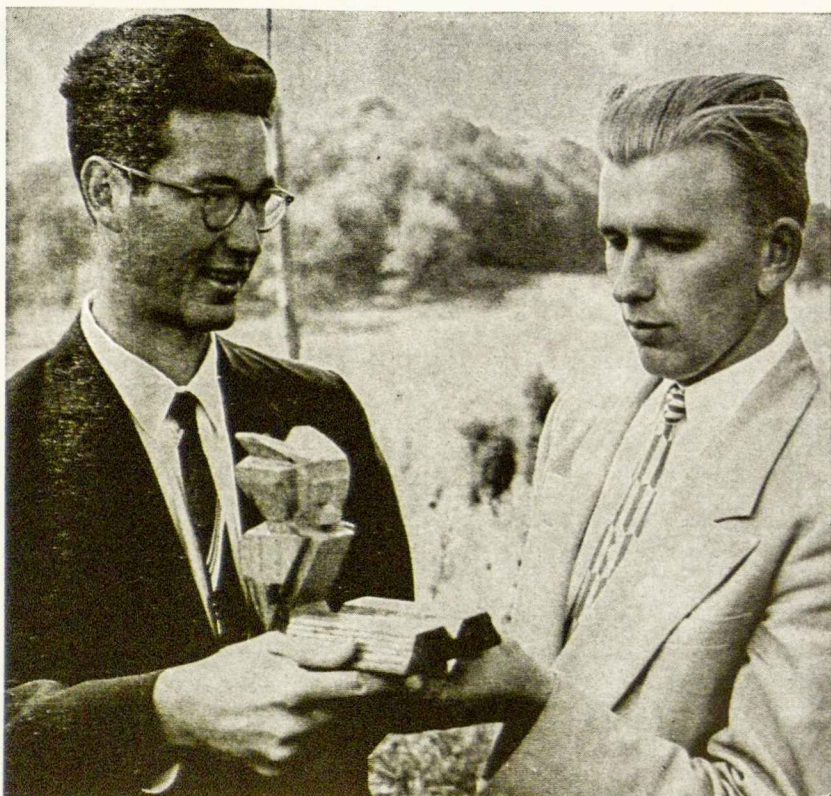
Nuotr. A. Dziko

lio saulėtekio žiūrėti. Sporto vadovė ir sekretorė Marytė laksto po salę su sąrašais vienoj rankoj ir sviediniais kitoj.

Stovykla įpusėja. Pradedu pamėgti tuos ideologinius pašnekesius. Kai kalbu, turiu stovyklautojų pilną dėmesį. Jų referatai puikūs, dažnai kyla gyvos diskusijos. Moksleiviai mus stebino ir žavėjo. Štai per vieną ideologinį pašnekėsį vyksta apvalaus stalo diskusijos tautiškumo klausimu. Šeši puikiai pasiruošę diskusijų dalyviai dėsto savo mintis. Po to diskutuoja ir visi stovyklautojai. Nutaria, kad yra "moksleivio ateitininko šventa pareiga išlikti lietuviu". Aptaria tam būdus, priemones. Visi sutinka, kad tai yra nelengva, bet taip pat visi stovyklautojos Jolandos Eigelytės žodžiais nutaria "būti gerais lietuviais, kad mūsų motina Lietuva galėtų didžiulis ir džiaugtis mumis kaip mes kad džiaugiamės ją".

Ramiai, kvapią naktį stovyklos salėj Jūra, Dalia ir aš spausdiname pirmąjį "Laboros" tomą. Jis beveik jau baigtas. Tai pačių stovyklautojų kūrybinio ir techniško darbo puikus įrodymas. Bet dabar ta leidinėlių iki ryto reikia žūt būt užbaigti, tad imamės darbo ir mes pačios. Jūra suka rotatorių, Dalia skaičiuoja ir krauna lapus, o aš baigiu rašyti paskutines matricas. Lauke jau brėkšta, ir mes valandėlei nutraukiam darbą, išeinam iš salės pasidžiaugti ryto aušrai. Koks nuostabus reginys! Viršum Spyglio kyla rūkai, stovyklos nameliai žvilga melsvoj ryto šviesoj, šlama medžių šakos. Šią vasaros rytmečio tylą pertraukia tik sukilusių paukščių skardūs balsai. "Mergaitės, jeigu dabar paskubinsime, tai iki vėliavos pakėlimo tikrai baigsime", — nutraukia mano svajones Jūra. Šventoms mišioms susirinkusius stovyklautojus pasveikina penki stalai apkrauti atspausdintais "Laboros" I tomo puslapiais.

"Arivederci, draugai, sudiev, sudiev, sudiev", — dainuoja Juodosios Ančios būrelis mergaitės. Paskutinis vakaras stovykloje. Buvo smagūs šokiai, daug dainuota, o dabar tos pačios dainos žodžiais "jau mums laikas atėjo dabar skirtis". Jautriai liejasi daina. Ir prisimena man, kiek daug šitoj stovykloj buvo pridainuota, pradedant nuo griausmingo, triukšmingo "Siuntė mane motinėlė" prie stalo, baigiant ilgesingu "Lietuva brangi", laužui blėstant. Sunku daug kam ašaras dabar sulaikyti. Kodėl gi šis vakaras toks graudus? Ar bereikia klausti... Išsiskyrimo nuotaiką šiek tiek pakelia ir

A. Liulevičius, buvęs SAS CV pirmininkas, perduoda dovaną J. Polikaičiui, naujam SAS CV pirmininkui.

Nuotr. A. Dziko

giliai širdin įstringa stovyklos dvasios vado kun. Urbono taip gražiai iš vienos pasakaitės išvestas palyginimas: visad galvoti, kad esame lietuviai, kad žemės, o kartu ir mūsų gyvenimo centras yra Kristus, o žvaigždžių danguje yra tiek, kiek pasaulyje yra ateitininkų...

Vėsus, bet labai saulėtas rytas. Saulės nušviestoj salėj vyksta šv. mišių auka. "Jėzau, pas mane ateiki" — giedame, ir studentai bei studentės lygiom gretom tyliai artinasi prie Dievo stalo. Pro atidarytą langą padvelkia vėjelis. Širdyse taip šviesu ir gera, lyg tas Tėvo J. Kidyko skelbiamas svajonių pasaulis jau būtų tapęs tikrove.

Tėvynės vakaras. Susėdę po medžiais prie simbolinio partizano kapo, ant kurio mirga kryžiumi išdėstytos devynios žvakutės, tyliai dainuojame: "Mes gyvename didingais Lietuvai laikais; niekada Lietuva neturėjo tiek didvyrių, mirstančių už tikėjimą ir tėvynę, kaip dabar", kalba Tėvas J. Kidykas. "Ir mes, ateitininkai, privalome būti didvyriais. Mūsų priešai yra dvasinis ištižimas, patogaus gyvenimo meilė, abejingumas mū-

sų pačių idealams. Kieta kova už geresnį pasaulį, mes ir savo Tėvynei nešime laimingesnį rytojų". Tos nakties tyloj ir žvakelių spinkėjime pajuntu, kaip karšta gali būti Tėvynės meilė. Pajuntu taip pat pirmą kartą taip stipriai, koks didingas ir kilnus yra ateitininkiskasis gyvenimo kelias.

Šviesios šios vasaros dienos, jūs likot tik brangūs prisiminimai. Ir dabar, kai automobilis jau suka stovyklos keleliu pro tą ažuolą, kuriame rymo Rūpintojėlis, sakau sudiev, stovykla!

Sudiev ir tau, Rūpintojėli. Laimink mus išklystančius vėl po Amerikos universitetus. Čia buvo taip lengva tave mylėti, dirbti ir džiaugtis, o ten mes vėl rasime dienų pilkumą ir visus studento vargus. Bet pasižadame tau, kad palikę šią svajonių šalį, mes ją vėl kursime namuose. O tu liksi čia po tom senom, išsikerojusiom ažuolo šakom ir lauksi mūsų sugrįžtant. Tu lauksi ir tų kryžstaujančių, tavo numylėtų mažųjų ir tų, kurių jaunystė jau skleidžiasi gražiausiais žiedais. O sugrįžti mes visi tikrai sugrįšime...

Nuotr. G. Naujokaičio

VASARA KENNEBUNKE

Šalta diena, bet dar nesninga. Jau daugumas mano brolių mirę, o aš laukiau gyvenimo galo, svajodamas apie praėjusias vasaros dienas. Man besvajojant, į lūšnos duris pasibeldė laiškanešys ir įmetė "special delivery" laišką iš "Ateities" redaktorių. Jie rašė, kad jų korespondentas praradęs užrašus apie moksleivių vasaros stovyklą, ir prašė manęs apie ją papasakoti, mat, girdėję, kad per vasarą vedčiau dienoraštį.

Pirmiausiai norėčiau save prisistatyti. Esu nedidelis ir visur galiu įlįsti. Manęs beveik niekas nemėgsta, bet aš visus myliu. Turiu šešias kojas, bet nedaug vaikštau. Geriu kraują, nors pats jo neturiu. Mano draugai mane vadina Zirzliu, o žmonės uodu. Taigi, esu Zirzlys Uodas.

Nuo senų senovės čia Kennebunkport upės pakrūmiuose, Maine valstybėje, mano protėviai gyveno. Buvo laikai prastesni — mažiau kraujo gėrėm, bet daugiau ramybės turėjom. Kai pranciškonai atsikraustė ir pradėjo rengti ber-

niukų stovyklas, gyvenimas pagyvėjo. Turėjom daugiau maisto, bet ir daugiau brolių gyvybę prarado, savo idealo — šilto žmogaus kraujo — besiekdami. Buvo geri laikai, ir, savo tėvų pasakojimais remdamasis, susidariau nuomonę, kad vargo ir bado nebuvo. Bet gi šiais laikais viskas pasikeitė, kai vasarą prigužėjo jaunų ateitininkų. Taigi, patys paklauskite, kas atsitiko. Štai mano dienoraštis.

*

Šeštadienis, rugpiūčio 9. — Šiandien tai tikras jomarkas. Net visi mano broliai nestengia pilnai sugaudyti, kas darosi. Berniukai važiuoja, mergaitės atvažiuoja. Košė verda ir košė iš puodo bėga. Komendantai, komendantės nežino ką daryti: stovykla prasideda tik rytoj, o jau visi dabar suvažiuoja. Šeimnininkė rankas nuleidus, galvą susiėmus aimanuoja ir dejuoja. Mėšos ne kiek reikia, antklodžių permažai, lovos nebaigtos dažyt, bulvių nēr, lėkščių neužtenka, stalai lūžta, tvarkos trūksta, oi, oi, oi...

Aš pats gi nuskridau į laikinąją stovyklos raštinę, kur patyriau, kad stovykla tęsis dvi savaites. Bus jaunimo per aštuoniasdešimt. Valdžios našta neš dvasios vadas kun. Vaclovas Paulauskas, komendantas Algimantas Žemaitaitis, berniukų vadovas Alfonsas Dzikas, mergaičių vadovė Emilija Jurevičiūtė ir jaunučių vadovės Gražina Pauliukonytė ir Birutė Duobaitė. Taip pat nugirdau apie dienotvarkę. Sako, kad reiks keltis anksti — septintą valandą — ir po baisios mankštos vėliavą pakelti ir po mišių gerai per pusryčius prisikimšti; po to per paskaitas iki pietų komikus skaityti, ir t.t. Nugramsdi- nę pietus, stovyklautojai, kurie dar pajuda, galės keliauti prie jūros ir ten skandintis. Vėliau, kurie dar gyvi ir perdaug vandens nenuriję, grįš į bendrabučius ir laisvai laiką praleis. Po vakarienės, girdėjau, reiks melstis ir paskui šokti ar žaisti, ar laužuose, ar vakarėliuose kankintis. Po visų šitų baisenybių dar ateis baisesnė: ėjimas gulti ir negailestingas šviesų

Nuobodulys...

Nuotr. G. Naujokaičio

gėsinimas. Po to bus privatūs juokai, komendanto erzinimas ir, po ilgų šnekų, tylą.

Naktį nedavė miegoti berniukų serenados po mergaičių langais...

Sekmadienis, rugpiūčio 10. — Labai anksti prikelia naujai atvažiavusių stovyklautojų klykavimai. Atrodo, kad dar tvarkos labai maža, tai ir man smagiai. Daugelis eina maudytis Atlanto bangose, bet man jūra neaptinka: tai, nežinau, kas ten atsitiko, bet bendradarbės arkliausės pranešė, kad vienas berniukas kojos pirštą vos ant akmenų nenusipjovęs. Matyt, jau buvo nugirdęs, kad kas rytą bus mankšta, bet kažin ar žinojo, kad stovyklautojai bent šešių linksmavakarių susilauks...

Po pietų įvyko stovyklos atidarymas. Sveikino At-kų Federacijos dvasios vadas pranciškonų provinciolas Tėv. Viktoras Gidžiūnas, O.F.M., ir Kennebunkporto vienuolyno viršininkas Tėv. Justinas Vaškys.

Vakare — uodams puota. Vyko stovyklautojų susipažinimo vakaras — šokiai. Mūsų džiaugsmui, iš tvankios salės šokiai persimetė į kiemą! Gi mergaičių kojos ir visų sprandai nedangstyti!..

Pirmadienis, rugpiūčio 11. — Jau prasidėjo tvarkingesnės dienos. Vargšeliai rytą praleido paskaitų salėse.

Nugirdau, kad paskirstyta stovykla būreliais. Prie "Liepsnų"

mes uodai tai tikrai nelisime. Sparnus bijom nudegti.

Negaliu pasakyti, ką stovyklautojai prie jūros veikė, mat, ten pats nebuvau. Vakarop kelis mano draugus ištiko nelaimė, kai jie pakliuvo į filmų prožektoriaus mechanizmą, stovyklautojams besigėrint lietuviškomis filmomis.

Antradienis, rugpiūčio 12. — Visa stovykla sušoko ant kojų, kai sužinojo, kad atvažiuoja latvių vyskupas apžiūrėti stovyklos. Laukė, bet vyskupo nesulaukė; vistiek, nors gerai kambarius susitvarkė. Vakare stovyklautojai vėl šoko, o uodai balių kėlė. Abiem buvo smagu.

Trečiadienis, rugpiūčio 13. — Tik galo negavau, kai per klaidą į stovyklautojų sukurta laužą vos galvos neikišau. Programa buvo uodiškai verkianti. Jau ir mes, uodai, geriau parengtumėm.

Ketvirtadienis, rugpiūčio 14. — Po pietų buvo įdomios tinklinio rungtynės tarp dviejų būrelių: MZM Kūno Kultūros Klubo ir šv. Jono Vabalėlių. Žaidė trys MZM, bet visus šešis vabalėlis suvarė į miltus, kad net jie dulkėjo.

Vakare stovyklautojai susikaupė rimties valandėlė.

Penktadienis, rugpiūčio 15. — Ot vargo jaunimėlis paskaitų salėse iš ryto! Po pietų irgi nebuvo kaip atsigaiivinti, nes orui esant blogam, nedaug kas ryžosi jūroje maudytis. Kadangi šiandien Marijos šventė — Žolinės, stovyklautojai dalyvavo pamaldose ir procesijoje. Tėv. Gidžiūnas, O.F.M., sakė pamokslą.

Šeštadienis, rugpiūčio 16. — Šiandien prigužėjo dar daugiau stovyk-

Bėgimo lenktynės

Nuotr. R. Gedeikos

lautojų. Jie ką tik spėjo atvažiuoti, kad pamatytų tinklinio rungtynes tarp tėv. pranciškonų svečių ir stovyklautojų. Stovyklautojai, žinoma, laimėjo. Taip pat daužėsi ping-pong sviedinukais stalo teniso čempionai. Vyko finalai. Vyr. bern. čempionu tapo A. Vainius, jaun. b. — A. Sužiedėlis, o mergaičių — J. Strimaitytė.

Vakarą stovyklautojai paskyrė šv. Kazimierui paminėti. Dalyvavo At-kų Federacijos vadas S. Sužiedėlis, Fed. dvasios vadas Tėv. V.

Tinklinis. Nuotr. R. Gedeikos.

Atsisveikinimo ašaros. Nuotr. G. Naujokaičio.

Gidžiūnas, O.F.M., ir rašytojas A. Landsbergis, iš kurio veikalo, "Vėjas Gluosniuose", buvo paskaitytos kelios įspūdingos scenos.

Vakare negalėjau užmigti. New yorkiečiai labai triukšmingai per visą naktį spausdino savo laikraščio "Jaunystės Keliu" stovyklinį numerį.

Sekmadienis. — Atidaroma šiandien sporto šventė ir pradedamos tinklinio rungtynės. Tęsis kelias dienas. Buvo skaitoma ir stovyklautojų paruoštų referatų, o atsiųgti vyko visi prie jūros. Aš irgi, prieš savo daktaro patarimą, nuvykau pasižiūrėti. Buvo daug juoko bestebint jūros bangose iš baidarių besivartančius stovyklautojus.

Vakare vyko abiejų — jaunimo ir uodų — ilgai laukti šokiai.

Pirmadienis, rugpiūčio 18. — Sportavo ir maudėsi jaunimas. Gi vakare lietuviškos filmos iš tremtinių gyvenimo Vokietijoje stebino visus.

Antradienis, rugpiūčio 19. — Vargšeliai sportininkai, bebaigdami sporto šventės bėgimus ir rungtynes, tiek nuvargo, kad net ir per laužą — daug įdomesnį negu pirmąjį — sunkiai krutėjo. Vakare užsukau į raštinę ir gavau pasižiūrėti į sporto šventės rungtynių ir lenktynių rezultatus: pirmąsias vietas paėmė J. Boguta — vyr. bern. 60, 100, 220, 440 yds., T. Žič-

kus — j. b. 60, J. Strimaitytė — v. m. 60, V. Tallat-Kelpšaitė — v. m. 100, R. Baužys — j. b. 100, A. Barūnas — j. b. 220, D. Baltutytė — v. m. 220, 440, K. Girnius ir A. Barūnas — j. b. 440, G. Gedeika, J. Boguta, R. Bačanskas, A. Černiauskas — bern. 440 estafetę ir J. Strimaitytė, M. Brazaitytė, A. Lukoševičiūtė, K. Samataitė — merg. 440 estafetę.

Trečiadienis, rugp. 20. — Stovyklautojai turėjo labai gyvas diskusijas po gyvų referatų. Gi po tokių diskusijų visiems buvo smagu ir jūroje skandintis. Vakare buvo linksmybės, ne dėlto, kad literatūrą per tam paskirtą vakarą skaitė, bet dėlto, kad gavo po programos pasiūktį. Įvykusį deklamavimo konkursą laimėjo D. Masionytė, D. Botyriūtė ir K. Čižiūnas.

Ketvirtadienis, rugp. 21. — Stovyklautojai buvo rimtai išsigandę, kai sužinojo, jog vyks žinių patikrinimai. Bet jie ilgai neužtruko, ir daugumas gavo per laisvalaikį pakrikusius nervus atgal į vietą sustatyti. Vakare rimtai susikaupe minėjo Lietuvos didvyrius. Prof. Kučas pakalbėjo. Oras irgi rimtai nusiteikė ir naktį stipriai palijo.

Penktadienis, rugp. 22. — Rengiasi stovyklautojai paskutiniam stovyklos laužui, įvykstančiam rytoj. Ponia Ivaškienė, anksčiau atvažiavusi stovyklautojų pamokyti tautinių šokių montažo, ren-

gia paskutines repeticijas. Visi bruzda ir skuba. Šioks toks liutis nesugadino stovyklautojams ūpo vakare pasiūkti.

Šeštadienis, rugp. 23. — Stovyklautojai, kad ir nelabai norėdami, tvarkė bei švarino stovyklavietės patalpas ir rajoną. Daug ir uodų iš kampų iškrapštė. Bet, darbas buvo atliktas, ir patalpos spindėjo. Paskutinį kartą stovyklautojai išskubėjo pabraidyti jūros vandenyse.

Vakare — užbaigiamasis laužas. Stovyklautojai, įspūdingai tautiniais drabužiais apsirengę, padega du didelius laužus. Liepsnomis kylant į dangų, pasigirsta muzika, ir šokėjai išpina į lietuviškų šokių pyne.

Po programos, stovyklautojų džiaugsmui pranešama, kad vyks lietuviška gegužinė. Polkutės ir suktiniai skraidina šokėjus apie degančius laužus. Linksmumas veržias pamiške. Netikėtai pasigirsta "fireworks", ir įvairiaspalvių liepsnų žvaigždės pasipila dangumi. Pasirodo, kad tai Kennebunkporto gyventojai švenčia laimingos vasaros pabaigą, bet tas stovyklautojams sukelia pasakišką grožį. Iš tikro, viskas atrodo, kaip pasakoje...

Sekmadienis, rugp. 24. — Šiandien atsibudau uodų ligoninėje. Susigaudžiau, kad nelaimė nutikus. Kaltas tas didžiulis vienuolyno šuo Bruce, kuris, apsvaigęs fajeverkų ugnimi, nežiūrėjo, kur gula. Taip ir prislėgė mane. Likau su palenktu sparnu. Tačiau per brolius uodus patyriau, kad diena praėjo labai liūdnei. Buvo stovyklos uždarymas. Kaip pavyzdžiausiai stovyklautojai buvo apdovanoti D. Masionytė ir R. Liutkevičius. Per pietus ir po pietų visi tik gaudžiai dainavo, o dar gaudžiau verkė. Niekada nebuvo tiek ašarų riedėję. Berniukai irgi verkė. Išigiję nakties metu išleistą stovyklos laikraštėlį "Naujojo padangėj", jie skirstėsi namo. Tada jie patyrė, kaip gerai buvo susigyvenę ir kad atsiskyrimo valanda pati skaudžiausia.

*

Gėstanti saulė tą vakarą paliko mane pasirėmusį ant smilgos. Aš galvojau apie praėjusias savaites ir veltui klausiausi, įtempęs ausis, ar dar išgirsiu stovyklos garsus; bet stovyklautojai jau buvo išvažiavę, ir tuščios pievos ir pamiškės liko stovėti ir laukti kitą vasarą grįžtančio jaunimo...

Iš uodų kalbos vertė

Gediminas Naujokaitis

PAX ROMANA SUVAŽIAVIMAS

Praėjus 37 metams nuo Pax Romanos įsteigimo, ši organizacija yra išaugusi į tikrai gyvą, dinamišką sąjungą. Dažnas asmeninis ryšys, nuolatinis minčių pasikeitimas tarp skirtingose kultūrose išaugusių jos narių, tarp didesnių grupių, tarp vadovaujančių organų ir gilus susirūpinimas svarbiaisiais dienos klausimais liudija ir užtikrina Pax Romanos dinamišką charakterį. Šioje milijoninėje bendruomenėje susitelkia visų katalikų studentų ryžtas ir pastangos sukuriant universitetą. Joje sutelpa visos pasaulio tautos, jai yra lygiai brangūs visi apstalavimo metodai, todėl ir lietuviai Pax Romanoje galime būti tiek pat svarbūs, kiek ir didelių valstybių atstovai.

Trys šių metų tarptautiniai susibūrimai ir vėl visiškai konkrečiai parodė Pax Romanos gyvenimą.

TREMTINIŲ FEDERACIJOS

Pirmasis Pax Romanai priklausančių tremtinių federacijų suvažiavimas Eichstaette, Vokietijoje, tetruko dvi dienas su puse, nuo rugpj. 22 d. iki 24 d., bet, nors ir pats kukliausias dalyvių skaičiumi, jis buvo ypač svarbus ateitininkams ir net pačiai Pax Romanai. Suvažiavimu norėta suburti byrančias ar nuo Pax Romanos jau dažnai nutolusias tremtinių federacijas, jas paskatinti jungtis į tarptautinį katalikų studentų darbą ir įtikinti, kad visi uoliai turime dėtis prie New Yorke, dr. V. Vyganto, jau įsteigtos Tremtinių Federacijų Komisijos. Nepilnų trijų dienų bėgyje aštuonių federacijų atstovai turėjome pasiruošti darniai ir efektingai atstovauti tremtiniais ir iškelti jų problemas visų Pax Romanos federacijų metiniame suvažiavime. Turėjome susitarti prašyti suvažiavimą pripažinti Tremtinių Federacijų Komisiją, pramatyti šios komisijos struktūrą ir sustatyti visą josios ateinančių metų darbo projektą, kurį būtų galima pateikti suvažiavimui kaip įrodymą, kad tremtinių federacijos gyvos, kad jos ne-

pasitraukia iš bendro Pax Romanos gyvenimo.

Kliūčių netrūko: skirtingas uždavinių supratimas, nepakankama dalyvių orientacija, kalbos skirtumai, laiko stoka stabdė darbą. Nebijojome, tačiau, ilgų ir varginančių posėdžių. Spėjome pasiruošti tarpsąjunginiam suvažiavimui ir savo vieninga laikysena bei gana atkaklia propaganda užtikrinome mūsų komisijos oficialų pripažinimą ir savo atstovo, Dr. V. Vyganto, į Pax Romanos Vyriausią Tarybą išrinkimą.

Šis vos 25 atstovų suvažiavimas Europoj galėjo patenkinamai jam skirtus uždavinius atlikti todėl, kad jį iš anksto stropiai rengė Dr. V. Vygantas. Pačioje Europoje gi su stebėtinu atsidėjimu milijonus įkyrių reikalėlių tvarkė J. Medušauskas. Jis taip pat ir pirmininkavo. Gausybę įvairiausių surašymų ir ypač reikiamom informacijom apie Komisijos darbus New Yorke posėdžius nuolat papildydavo niekada nenuilstas Pax Romanos atstovas Jungtinėse Tautose E. Kirshner.

Tuo pačiu metu vyko Pax Romanos Tarybos posėdžiai, kur man teko būti, pavaduojant lietuvių kandidatą į tą Tarybą, Dr. V. Vygantą. Ten buvo svarstoma paruošiamoji tarpsąjunginio suvažiavimo programa.

Studentų federacijų metinis suvažiavimas

Antrajame, visų Pax Romanos studentų federacijų metiniame suvažiavime Eichstaette, pasirodė tikrai spalvingas sąjūdžio veidas. Keturių studentų ateitininkų grupė — kun. V. Memėnas, G. Jasevičiūtė, J. Medušauskas, V. Skrupskelytė — apsupta jau mums gerai pažįstamų tremtinių atstovų, susėdom kartu su kitais delegatais. Dešinėje matėsi šveicarai, prancūzai, italai; už jų — gausus energingų pietų amerikiečių būrys; netoliese — išsirikiavo lakių minčių ir gražių teorijų nemėgstanti Anglija ir šiaurės Amerika, karingai nusiteikus Olandija ir nedidelė Azijos atstovų grupė, kuriai mūsų vakariečių galvosena, atrodo, buvo gerai pažįstama.

Libiausiai visus domino iš pradžių tikrai paslaptingi mūsų svečiai — penki pavergtos Lenkijos atstovai, katalikiško Liublino Universiteto studentai.

Peržvelgus šiuos 120, 40-ies tautų atstovus, tuoj pat kilo mintis: argi galėsime visi vieningai keturias dienas posėdžiauti? Juk visuose tarptautiniuose suvažiavimuose, kur susirenka priešingų galvosenų, darbo metodų, skirtingų kalbų žmonės, kur kiekvienas nori atnešti savo kultūros dalį, yra ypač sunku suprasti vienas kitą.

SAS atstovai tarpsąjunginiame Pax Romana suvažiavime Eichstaette. Kairėje — V. Skrupskelytė ir J. Medušauskas, dešinėje — kun. V. Memėnas ir G. Jasevičiūtė.

Pirmasis posėdis prasidėjo trumpa susikaupimo valandėle, nuoširdžiais šeiminingų, Eichstaetto vyskupo ir burmistro sveikinimais ir žodžiu Pax Romanos prezidentės Maria de Lourdes Pintasilgo, kuri kaip ir visada sugebėjo praturtinti organizacinį posėdį gražiom, svariom mintim.

Vos pradėję tikrąjį darbą ir susipažinę su prezidentės ir generalinio sekretoriaus metiniais pranešimais, jautėme, kad mus jungia vienas tikėjimas ir tie patys tikslai, kad su meile ir kantrybe šių keturių dienų posėdžiuose bandysime nugalėti tautinius skirtumus ir kad mūsų mintys ir darbai vadovausis noru suprasti vienas kitą.

Tą pačią nuotaiką buvo galima lengvai pastebėti popietiniame darbe, kai, pasidalinę į penkias mažesnes diskusijų grupes, vertinome praėjusius metus ar kritikuojant Centro Valdybos pranešimus. Man buvo pavesta sekretoriauti vienoj tokioj komisijoje, ruošti diskusijų išvadas. Pavakare lyginom iškilusias mintis, siūlėme pataisas. Vakare organizaciniais reikalais perpildytą programą pajavirino ir paėvyino Afrikos, Azijos, Pietų Amerikos ir užsieniečių studentų pranešimai, kurie dar aiškiau parodė, kad Pax Romanoje esame reikalingi visi, kad visi turime savus vargus, ir kad Pax Romana visiems gali ką nors duoti.

Antrosios suvažiavimo dienos posėdžiui parinkta tema federacijų vienetui ir jų apaštalavimo darbas. Pax Romanoje nei Centro Valdyba, nei metinis suvažiavimas, nei pačios federacijos nėra sąjūdžio pėrinė. Prasmingiausia — apaštalavimo darbas — atlieka sąjungų vienetai, kurių gyvavimas pačiuose universitetuose šalia kitų grupių ypač reikšmingas. Šios mintys ir sudarė dienos diskusijų branduolį. Pasidalinę į nedidelius ratelius, kuriuose imanoma išklausti pranešimų apie kiekvienos federacijos vienetą, keitėmės patirtimi ir įsiskojome naujų kelių.

Atsivėpti galėjome tik vakare, Eichstaetto burmistro surengtose valandėse. Čia buvo paskubomis sudaryta mažutė programėlė. Bemažant stalai buvo sustumti į kampus, o salės vidury Pax Romanos prezidentė ir suvažiavimo kapelionas inscenizavo itališką dainelę. Pašoko ir anglai savo tautinį šokį, o afrikiečiai mus visus mokė dainuoti jų dainas.

Paskutinės suvažiavimo dienos buvo ypatingai ilgos ir sunkios. Spauda ir pasekretoriai, naujos federacijos ir regionalinės komisijos, išdas, rinkimai... tai vis darbai, ku-

rie buvo numatyti ir nespėti atlikti. Visų pirma pradėjome svarstyti ateinančių metų veiklos planą. Dirbome pasiskirstę pagal kontinentus. Atidžiai kiekvienoj komisijoje peržiūrėjome mums centro valdybos siūlomas programas, jas taisėm, pildėm. Lietuviai studentai posėdžiuose drauge su kitais tremtiniais: lenkais, latviais, slovėnais, ir t.t. Popiet, pilnaties posėdyje, visos regionalinės komisijos viena po kitos papildė Centro Valdybos programą naujais suvažiavimų, leidinių ir t.t. projektais, naujomis rekomendacijomis visoms federacijoms. Komisijose labiausiai rūpintis sąjūdžio laikraščiu, Pax Romanos diena, jaunutėmis federacijomis Azijoje ir Afrikoje. Tremtiniai taip pat pateikėme smulkia ir didelių užsimojimų programą ir laukėme tinkamo momento prašyti suvažiavimą pripažinti Tremtinių Federacijų Komisiją. Bet svarbiems pranešimams nusitęsęs iki vėlyvos nakties, daugelį diskusijų, jų tarpe ir Tremtinių Federacijų Komisijos pripažinimą, teko palikti rytojui.

Iš pat ankstyvaus ryto atidėtu darbų ir teko griebtis. Visi skubėjome, nes, nežinodami aiškaus dalyvių nuovargio, nekantriai laukėme rinkimų.

Pasibaigus paskutiniam Tarp-tautinių Reikalų Komisijos pranešimui, pats Pax Romanos generalinis sekretorius, olandas Tom Kerstiens suvažiavimui paaiškino, kas yra ta Tremtinių Federacijų Komisija, ir perskaitė mūsų paruoštą Komisijos struktūros projektą. Toliau, labai nuoširdžiai padėkojo Dr. V. Vygantui ir J. Medušauskui ir prašė visus dalyvius tą projektą pripažinti. Tom Kerstiens prašymą palydėjo gausūs plojimai: delegatai vienbalsiai Komisiją patvirtino.

Popiet prasidėjo Centro Valdybos rinkimai. Generalinio sekretoriaus pareigom kandidatavo tik vienas Jaime Cordova. Ilgai nedelęs, suvažiavimas jį ir išrinko. Prezidento ir viceprezidento rinki-

mai tačiau užtruko žymiai ilgiau. Eilę stiprių kandidatų pristatė pati Pax Romanos Taryba, o josios sąrašą papildė suvažiavimas. Prasidėjo delegatų atkaklios, įtikinančios kalbos, norint prvesti savo kandidatą. Pertraukų metu nekantrūs atstovai vaikštinėjo po posėdžių salę, šnekučiavosi, spėliojo. Balsavimui pasibaigus, nevienas ir toliau aiškino, kodėl jo išstatytas kandidatas ypač tinkamas pareigoms. Tačiau visose tose diskusijose buvo jausti gili krikščioniška dvasia, kuri neleido išgalėti nesutarimams. Pagaliau besikalbančius pertraukė pirmininkas: ateinančioms metams prezidentu išsirinkome anglą Bryan Wood, o jo padėjėjais šveicarą Michel Gross ir Indonezijos atstovą Joseph Oei Hak Liang. Vakare susirinkome paskutinį kartą patvirtinti išdėtininko pranešimą ir išrinkti naują Pax Romanos penkių narių Tarybą. Posėdis buvo ypač įdomus ateitininkams, nes 11 kandidatų sąrašė matėsi ir dr. V. Vyganto pavardė. Pirmininkui pradėjus pagal balsų daugumą skaityti išrinktųjų pavardes, ilgai laukti nereikėjo, antrasis buvo lietuvių kandidatas.

Šių keturių dienų posėdžiuose daug kalbėjome, daug kritikavome, dar daugiau planavome. Nevienas atstovas tačiau paliko jaukų Eichstaettą įsitikinęs, kad Pax Romana tai ne rėmai be turinio, be sielos, bet gyva bendruomenė, kurios darbas negali būti matuojamas vien tik įvykdytais projektais. Aukščiau šių yra Sąjungos dvasinis gyvenimas, krikščioniška meilė ir atgarsys, kurį randa Pax Romanos mintys kiekviename jos naryje. Studentai ateitininkai taip pat buvome patenkinti, nes Ateitininkų Sąjungai buvo skirtas pakankamas dėmesys. Nebuvo nė vieno atstovo, kuris būtų išvažiavęs negirdėjęs apie Ateities Sąjūdį, su vienu iš mūsų asmeniškai nepasikalbėjęs, ar neperskaitęs mūsų išdalintos brošiūros. (Kitame numeryje apie Pax Romanos kongresą Vienoje).

MŪSŲ BENDRADARBIAMS

Sis numeris dėl techniškių kliūčių pasivėlino, bet kitus numerius stengsimės išleisti kuo anksčiau. Rankraščius prašom siųsti iki kiekvieno mėnesio 20 d., kad patektų į naują numerį. Ypač laukiame daugiau nuotraukų, nes susidarė galimybės kur kas gausiau iliustruoti mūsų žurnalą. Laukiame visų nuoširdžių talkos!

NETOLIMOS PRAEITIES SPORTINIAI ĮVYKIAI

Š. AMERIKOS LIET. SPORTO
ŽAIDYNĖS

Liepos mėn. 4—6 d.d. New Yorke įvykusiomis lietuvių sporto varžyromis buvo užbaigtos šių metų VIII iš eilės šiaurės Amerikos lietuvių sporto žaidynės, kuriose dalyvavo apie 200 sportininkų iš Chicagos, Clevelando, Toronto, Bostono, Worcesterio, Rochesterio, Waterhurio, New Yorko ir kt. vietų. Ši kartą buvo runčiamasi futbole, lengv. atletikoje, lauko tenise ir plaukime; kitų šakų — krepšinio, tinklinio, stalo teniso varžybos įvyko balandžio mėn. Clevelande.

Komandinių šių žaidynių (abiejų dalių) nugalėtojų vyrų ir moterų grupėse išėjo Toronto LSK Vytis, kuriai atiteko pereinamoji Dipl. Šefo skirta dovana. Prieauglio klasių rungtynėse klubiniu nugalėtoju liko Clevelando LSK Žaibas. Jam teko Ateitininkų Federacijos paskirta pereinamoji taurė.

Šioje žaidynių dalyje lengv. atletikoje geriausiai pasirodė LSK Žaibo atstovai. Čia buvo pagerinta visa eilė žaidynių, tremties ir vienas Amerikos rekordas (3,000 metrų ėjime — B. Keturakis iš Chicagos Neries). Plaukimo varžybose vyraavo Detroito LSK Kovo plaukikai, o lauko tenise — Rochesterio ir New Yorko sportininkai. Futbole pirmąją vietą nusinešė Chicagos LFK Lituanicos futbolininkai, kurie sumušė praėjusių metų meisterį — Toronto Vytį 1:0 ir New Yorko LSK 2:1.

Žaidynės buvo atidarytos liepos 4 d. popietėje Victory Field aikštėje čia atvykusių sportininkų parada ir oficialiajia dalimi. Čia į sportininkus ir žiūrovus prabilo gen. konsulas J. Budrys, kuris pasiūlydė gera sportinio jaunimo organizacija ir jo darbštumu. Jis ragino ir visuomenę susidomėti sportiniu prieaugliu, sakęs: "Norėtusi, jog ir mūsų plačioji visuomenė suprastų sporto reikšmę, nes vieniems sportininkams yra sunku tęsti savo gražų darbą". Taip pat čia kalbėjo Fasko sekr. A. Bielskus ir LB New Yorko apygardos atstovas V. Alksninis, o invocaciją perskaitė T. Pranciškus Giedgaudas, O.F.M.

Pirmosios žaidynių dienos vakare įvyko sportininkų susipažinimo pobūvis, kuriame žodį tarė Vliko pirm. dr. A. Trimakas. Laimėtojamams dovanų įteikimas buvo prarastas liepos 5 d. Apreiškimo parapijos salėje, Brooklyne.

PABALTIEČIŲ PLAUKYMO IR
LAUKO TENISO VARŽYBOS

Rugpjūčio 16—17 d.d. Detroito buvo prarastos Š. Amerikos pabaltiečių plaukymo ir lauko teniso varžybos, kuriose dalyvavo per 50 lietuvių ir latvių sportininkų.

Šiose žaidynėse lietuviai pasirodė pranašesni ir laimėjo daugiausiai pirmųjų vietų: plaukymo varžybose iš 9 rungčių lietuviai pelnė 7 pergales, o lauko tenise iš penkių — trejose išėjo nugalėtojais. Plaukyme lietuvių rinktinė pasiekė neoficialią 61:34 taškų persvarą (skaiciuojant 7 tašk. už I vietą, 5 už II ir t.t.) prieš latvius.

Vyrų grupėje pasižymėjo G. Borėšis iš Detroito, kuris laimėjo 100 jardų nugara, 100 jardų krūtine ir 440 jardų laisvu stiliumi. Latviai čia nusinešė tik 100 jardų laisvu stiliumi ir 4x50 jardų laisvo stiliaus estafetę.

Moterų plaukime dvi pirmąsias vietas pasiglemžė M. Mazolauskaitė, laimėjusi 50 j. laisvu stiliumi

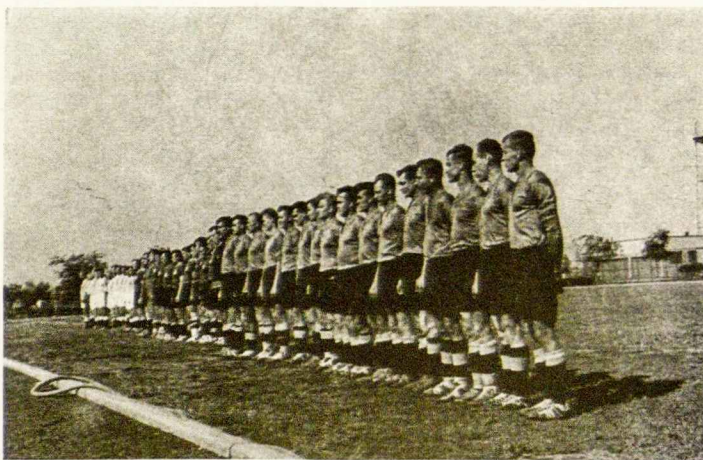
ir 100 j. laisvu stiliumi. 50 j. krūtine laimėjo B. Adomaitytė, o 50 j. nugara A. Špakauskaitė.

Lauko tenise lietuviai laimėjo moterų vienetą, moterų bei mišrų dvejetą. V. Žemaitienė buvo pirmoji moterų vienetu, o taip pat ir dvejetuose: moterų (su K. Kuraityte), mišriame (su A. Juodikiu).

PABALTIEČIŲ FUTBOLŲ
PIRMENYBĖS

Darbo dienos savaitgalyje Chicagoje įvyko pirmosios Š. Amerikos pabaltiečių futbolo žaidynės, kuriomis buvo užbaigti didesnieji šių metų sportiniai pasirodymai. Po trijų dienų rungtynių, dalyvaujant lietuvių, latvių ir estų rinktinėms, ši kartą nugalėtojas liko neišaiškintas, nes visos trys komandos patyrė po vieną pralaimėjimą ir surinko po panašų įvarčių santykį: latviai nugalėjo lietuvius 2:1, estai latvius 2:1, o lietuviai estus 1:0.

Lietuvių rinktinę sudarė Chicagos, Detroito ir Toronto žaidėjai, nors daugiausia atstovų buvo iš pirmosios vietos. Nugalėtojui buvo paskirta pereinamoji taurė, kurią nupirko LB Kultūros Fondas, šiemet likusi pirmenybių rengėjų — Vid. Vakarų sporto apygardos ir LFK Lituanicos globoje.

Pabaltiečių futbolo pirmenybių dalyviai Čičagoje.
Dešinėje — lietuvių rinktinė.

ATSKLEISTA KNYGA

PULKIM ANT KELIŲ

Mūsų priešaušrio gadynėje pati ryškiausia asmenybė rytinėje Lietuvoje buvo kun. Antanas Strazdas-Strazdelis, savo dainomis ir giesmėmis ne tik guodęs lietuvių baudžiauninką, bet ir pranašavęs "pavasarių" — dideles atmainas tautos gyvenime. Kun. A. Strazdas buvo originalaus būdo žmogus. Nuo sulenkėjusių bajorų ir lenkiškos dvasios poniškos kunigijos jis atsiribojo savo vulgarumu ir skaudžiais pokštais, o sutapo su liaudimi, net išviršiniu atžvilgiu suliaudėjo. Dailininkų piešti A. Strazdo paveikslai ir daugybė legendų ir anekdotų apie jo asmenį — rodo mums jį išsiskiriantį iš visos to meto aplinkumos.

Prof. V. Mykolaičio žodžiais: "...gyvas teisybės jausmas ir apsigynimo reikalas glūdi viso to nepaprasto elgesio prasmė. Satyrikas cinikas ponams, Strazdelis nepaprastai nuoširdus, geras ir gailestingas vargo žmonėms... Šiandien mes Strazdą galime laikyti kaip ir kokių bendrinančių pavyzdžių, kaip etninės liaudiškos lietuvių savybės ginasi ir kelia maištą prieš inteligentines svetimos kultūros formas. ...Strazdelis pasiliko artimas liaudžiai. Dėl to ir savo dainose jis daug daugiau išpėjo tautinės kūrybos dvasią, negu kiti to meto poetai..."

Šitokia asmenybė duoda labai daug dėkingos medžiagos rašytojo plunksnai. Ir kai 1933 metais buvo švenčiama 100 metų nuo A. Strazdo mirties sukaktis, mūsų grožinės literatūros antėjo du veikalai: J. Petrulio drama "Prieš srovę" ir Kazio Plačeno dviejų dalių romanas "Pulkim ant kelių". Dabar "Vagos" leidykla Brooklyne leidžia to romano antrąją laidą. Knygų rinkoje jau gaunama pirmoji dalis. Netrukus išeis ir antroji dalis.

Pirmojoje dalyje autorius mėgina duoti platoką socialinio ir kultūrinio to meto Lietuvos gyvenimo vaizdą. Pradeda A. Strazdo gimimu, parodo jį vaiką, paskui suaugusį vyrą, nešantį baudžiatvies jungą ir kenčiantį visas ponų daromas neteisybes. Parodoma, kuriuo keliu Antanas pasiekia mokslo ir tampa kunigu. Vaizduojami jo tėvai, artimieji, dvaro ponai, tiėjūnai, baudžiauninkų nuotaikos, naujų idėjų prošvaitės, dvare auganti jaunosios inteligentijos karta...

Pasakojama gana gyvai, sklandžiai, nors autorius didesnių stiliščių ir kompozicinių laimėjimų ir nepasieka. Tačiau didžiausias veikalo trūkumas yra jo šališkumas. Bajoriją ir aplenkėjusią kunigiją vaizduoja visiškai tamsiai, be jokios šviesesnės minties, be žmoniškumo bruožų. Daug kur prasilenkiama ir su elementariniais psichologiniais dėsniais. Tuo tarpu liaudies atstovai idealizuojami. Be abejonės, autorius tuo kontrastingu norėjo išryškinti A. Strazdo asmenybės didumą. Bet pirmoje dalyje jam vargiai tai pavyko. Antroji dalis bus tuo atžvilgiu dėkingesnė, nes čia autorius jau galėjo remtis gausiais pasakojimais apie A. Strazdo nuostabią asmenybę.

(Kazys Plačenis, PULKIM ANT KELIŲ, romanas iš kun. Antano Strazdo gyvenimo, I tomas, antra laida, "Vaga", 1958 m., 200 psl.).

-tis

ATSIŪSTA PAMINĖTI

Juozas Prunskis — **Rinktinės mintys**. Spaudai parengė Juozas Prunskis. Išleido "Lietuvių dienų" leidykla Los Angeles, Calif., 326 psl. kaina 4 dol.

Jeronimas Ignatonis — **Ir nevesk mus į pagundą**, Draugo dienraščio premijuotas romanas. Išleido Lietuviškos knygos Klubas Chicagoje. Aplankas dail. Jono Pili-pauske, 314 psl. kaina 3 dol.

Juozas Švaistas — **Trys žodžiai** arba gyvenimo magija. Išleido autorius, 176 psl., kaina 2 dol.

Dr. Algirdas Margeris — **Amerikos lietuviai ir angliškųjų skolinių žodynas**, 366 psl. Kaina nepažymėta.

Lietuvių Dienos, spalio numeris, skirtas PLB seimui pavaizduoti. Daug nuotraukų iš įvairių kraštų lietuvių gyvenimo. Žurnalą redaguoja Bern. Brazdžionis.

Kazys Bradūnas — **Morenų ugnys, eilėraščiai**. Išleido Literatūros Lankai, 78 psl. Viršelis Viktoro Petravičiaus. Kaina 2 dol.

• **Liet. Studentų Sąjungos** studijų dienos įvyko Montrealyje spalio 3—5 d.d. Rengė Kanados Liet. Stud. Sąjunga.

AKADEMINIO SKAUTŲ SAJŪDŽIO JAUNIMO LITERATŪROS KONKURSAUS

Konkurso tikslas — paskatinti lietuvių literatūros augimą.

Konkurso laimėtojams bus įteiktos šios premijos:

1) ASS jaunimo literatūros premija už geriausią prozos kūrinį — \$150.00.

2) ASS jaunimo literatūros premija už geriausią poezijos kūrinį — \$150.00.

Prozos kūrinys gali būti apysaka, feljetonas, trumpa novelė, ar kitas prozos darbas, savo esme priklausęs grožinei literatūrai, ir netrumpesnis, kaip 2000 žodžių, bei neilgesnis, kaip 8000 žodžių.

Poezijos kūrinys gali būti eilėraščių grupė arba poema, epinio, lyrinio ar humoristinio žanro, netrumpesnis, kaip 200 žodžių ir neilgesnis, kaip 1500 žodžių.

Premijuoti kūriniai bus visų pirma išspausdinti "Mūsų Vyčio" žurnale.

Konkurse gali dalyvauti visi lietuviai, bet kokių (išskyrus komunistines) pažiūrų ir priklausą bet kokiems lietuviško jaunimo susigrupavimams, o taip pat ir tie, kurie visiškai nedalyvauja lietuviškose organizacijose, bet jaučia lojalumą Lietuvai ir jos kultūrai. Amžiaus riba — iki 30 metų.

Konkurso temų pasirinkimas yra laisvas. Nenustatoma jokių ideologinių rėmų, išskyrus tai, kad konkursui pasiūsti rašiniai privalo sudaryti įnašą į lietuvių literatūrą. Pagrindiniai reikalavimai yra augštas meninis lygis ir ištikimybė autoriaus išpažįstamiems meniniams ir moraliniams principams.

Rašiniai turi būti pasirašyti slapyvardžiu, o atskirame voke turi būti suteikta autoriaus pavardė, vardas, adresas ir gimimo data.

Rašinius prašoma siųsti šiuo adresu: R. Šilbajoris, 108 East College Street, apartment 3, Oberlin, Ohio.

Rašiniai, gauti vėliau negu 1959 m. balandžio 30 d., nebus juri komisijos vertinami. Tie, kurie nori gauti savo rašinius atgal, turi atsiųsti pakankamai pašto ženklų persiuntimo išlaidoms padengti.

Jury komisiją sudaro: M. Katiškis, A. Landsbergis, H. Radauskas ir R. Šilbajoris.

• **Regina Plokštytė**, lietuaitė iš Australijos, uoli atetitininkė, studijavusi baletą Londone The Royal Ballet - School - Sadler's Wells mokykloje, baigusi mokslus, vėl grįžo į Australiją, kur gyvena jos tėvai.

MA SĄJUNGOJ

TORONTAS

Po dviejų mėnesių vasaros atostogų moksleiviai ateitininkai vėl susibūrė į pirmąjį susirinkimą. Atkalbėjus maldą, sukvietus prezidiumą, pasveikino dvasios vadas, Tėv. Rafaelis, palinkėdamas sėkmės naujiems mokslo metams. Valė Staškevičiūtė paskaitė gražiai paruoštą referatą apie pašaukimus. Einamuose reikaluose buvo aptarta artėjanti Kanados moksleivių ateitininkų šventė, kuri šiais metais bus kartu su Kanados Katalikų Federacijos švente. Tikslī data dar nenustatyta, bet suvažiavimas pramatytas lapkričio mėn. Taip pat nutarta leisti moksleivių ateitininkų laikraštėlį, kurį pavadinome "Pirmyn, jaunime!" Redakcinį kolektyvą sudaro: A. Kuolaitė — vyr. redaktorė, D. Gotceitaitė — red. ir J. Treigys — sporto redaktorius.

Svarbiausias susirinkimo punktas buvo naujos valdybos rinkimai. Išrinktieji pasiskirstė pareigomis: A. Kuolaitė — pirmininkė, J. Treigys — vicepirmininkas, D. Gotceitaitė — sekretorė, V. Simonavičiūtė — išdininkė.

Po susirinkimo linksmi padainavome ir smagiai pasišokome.

A. Kuolaitė

Marijos Pečkauskaitės kuopa Brooklyne

Rugsėjo 27 Apreiškimo mokyklos patalpose įvyko Marijos Pečkauskaitės moksleivių at-kų kuopos

Brooklyne pirmas mokslo metų susirinkimas. Nors ir šiais metais nemažai moksleivių išleidome į studentus, tačiau į jų eiles atėjo jaunučiai ateitininkai. Apie praeitų metų (1957-58) veiklą pranešimą padarė buvusi sekretorė D. Minkūnaitė. Šiems mokslo metams valdybon išrinkti pirm. A. Vainius, vicepirm. E. Remėza, sek. R. Vilku-taitytė, išd. R. Gedeika ir socialinių reikalų vedėja D. Naujokaitytė.

Nauja valdyba šiais metais yra pasiryžus įtemptai veikti, kad į savo tarpą įtrauktų dar daugiau narių. Taip pat ruošiasi suorganizuoti jaunučių at-kų būrelį.

D. N.

KENNEBUNKPORT, ME.

Šv. Antano gimnazijoje su mokslo metų pradžia vėl prasidėjo Prano Dovydaičio kuopos veikla. Kuopą globoja Tėv. V. Gidžiūnas, O.F.M. Spalio 5 turėjom susirinkimą, kuriame dalyvavo devyni nariai.

Susirinkimas prasidėjo maldą. Po to paskaitė praėjusių metų paskutinio susirinkimo protokolą. Buvo trumpa paskaitėlė apie ateitininkų susikūrimą ir veiklą Lietuvoje.

Naujon valdybon išrinkti: Remigijus Sužiedėlis — pirmininkas, sekretorius ir korespondentas Romanas Mureika, išdininkas — Manfredas Prišmantas. Susirinkimas užbaigtas maldą.

NAUJA STUDENTŲ ATEITININKŲ SĄJUNGOS CENTRO VALDYBA

Visuotinas Studentų Ateitininkų Sąjungos suvažiavimas įvyko rugpjūčio 31, rugsėjo 1, 6—7 d.d. ALRK Federacijos stovyklavietėje (Dainavoje) Manchester, Mich. Suvažiavime išrinkta nauja Centro Valdyba. Ją sudaro:

Juozas Polikaitis — pirmininkas 15483 Ward St., Detroit 27, Mich. Telef.: UNiversity 4-5481.

Jonas Šoliūnas — vice-pirmininkas, 15711 Sorrento St., Detroit 27, Mich. Telef.: UNiversity 1-8026.

Valentina Paiaujytė — sekretorė, 15487 Marlowe St., Detroit 27, Mich. Telef.: VERmont 7-2480.

Dalia Mikaitė — sekretorė, 8277 Sussex St., Detroit 28, Mich. Telef.: Tiffany 6-9349.

Narimantas Udrys — išdininkas, 12011 Mansfield St., Detroit 27, Mich. Telef.: VERmont 5-0621.

Romualdas Bublys — narys organizaciniam reikalams, 6450 Memorial Ave., Detroit 28, Mich. Telef.: LUzon 1-3783.

Bronius Čikotas — Užsienio skyriaus vedėjas, 15483 Ward St., Detroit 27, Mich. Telef.: UNiversity 4-5481.

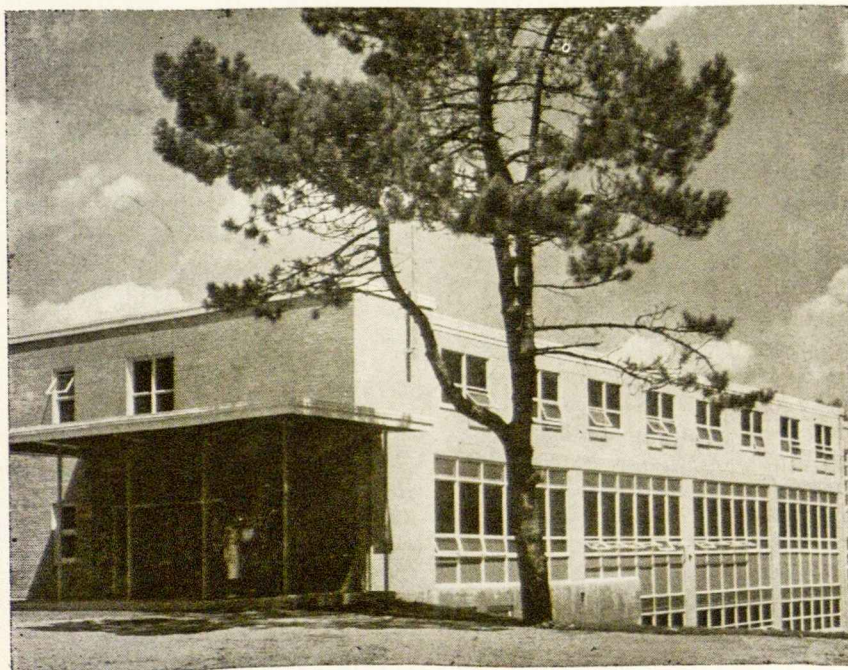
Algis Žemaitaitis — Spaudos ir Informacijos skyriaus vedėjas, 154 Alder St., Waterbury, Conn.

HAMILTON, ONT.

Iškyla į Webster krioklį. — Hamiltono vyresnieji ir moksleiviai at-kai rugsėjo 14 d. iškylavo gražioje Webster krioklio papėdėje, kuris yra nuo Hamiltono apie 15 mylių. Oras buvo labai gražus, todėl ir dalyvių susirinko apie 35. Šią iškylą atidarė vyresniųjų ateitininkų kuopos pirm. J. Pleinys, supažindinęs su iškylų pagrindiniu tikslu, būtent — Hamiltono at-kai nuo spalio 18 d. iki lapkričio 22 d. skelbia knygų platinimo vajų. Šis vajus pradedamas didžiuliu spaudos baliumi, kurio pelnas skiriamas jaunimo spaudai paremti ir baigiamas literatūros vakaru. Pirmininkas po savo trumpo pranešimo pakvietė viešnią, I. Matusėvičiūtę, iš Toronto, kalbėti. Prele-gentė skaitė gražią ir turiningą paskaitą apie knygų reikšmę charakterio ugdymui. Per diskusijas pasisakyta dėl knygų pasirinkimo. Dar kalbėjo mok. vedėjas J. Mikšys, kaip jis platina knygas.

Ši iškyla praėjo labai pakilioje nuotaikoje. Visi buvo patenkinti, ir kai kurie valdybos prašė, kad tokias iškylas darytų dažniau.

Dalyvis

šv. Antano gimnazija Kennebunkporte, Me.

PLATAUS IŠSILAVINIMO BESIEKIA NT

AGIS CITRINA

Studentai ateitininkai yra per siaurai išsilavinę, tai yra, ne plačiai išsilavinę, nes studijuoja tokias siauras sritis kaip inžineriją, matematiką, biznį, mediciną, filosofiją ir kt. Tai yra tragedija, nes po kiek laiko tokių dalykų studijavimas pražudys mūsų sąjungą (studentai galvos vien apie siauras problemas ir plonas merginas). Reikia ką nors daryti — reikia plėstis. Todėl čia pasiūlysim keletą dalykų, kuriuos kiekvienas studentas turėtų pastudijuoti, kad gautų plačiai išsilavinusio vardą.

Svarbiausias dalykas berniukams yra šiek tiek pramokti baleto. Nauda neapsakoma. Pav., esi kompanijoje, ir kokia nors mergaitė naiviai paklausia: ką tu studijuoji. Tu atsakai — „Baletą“. „O! kaip puiku“, — ji taria, — „būtų faina kada nors tave pamatyti šokant“. Tada tu iš po sofos ištrauki pakietėlį ir sakai: „Aš kaip tik turiu čia atsinešęs savo baleto rūbus ir batelius“, — ir išbėgi į kambariuką persirengti. Grįžęs keliais grakščiais šuoliais ir piruetais sužavi visas mergaites, o berniukai į kambarį susiję viens kitam sako: „Matot, kaip tas studentas plačiai išsilavinęs“.

Kitas svarbus mokslas berniukams yra įjodinėjimas arkliais. Tai yra ypatingai svarbu, jeigu esi senesnio amžiaus studentas ir dar neženotas. Ant arklio sėdėdamas, gali sudaryti tikrai herojišką ir imponuojančią pozą (kaip statulos parkuose), ir tada kiekviena mergaitė manys, kad esi platus, bent kai kuriose srityse, ir gabus ir drąsus, ir prašys, kad ją „ženytumais“ (tai yra, jeigu iš viso galėsi kokią nors mergaitę nusitempti į laukus, kad tave ant arklio pamatytų).

Mergaitėms svarbus mokslas yra flirtologija. Jos yra keli laipsniai: „pradedamoji“ flirtologija. Sustokim prie „nežinau ką daryti“ flirtologijos. Ji turi būti vartojama, kada nežinau ką daryti. Pav., nežinau, ar tu jį myli, ar ne, ir nežinau, ar jis tave myli ar ne. Tačiau jeigu esi baigusi „nežinau ką daryti“ flirtologiją, tai žinosi, ką daryti. O reikia šiuo atveju daryti šitaip: jam sėdint prie stalo, prieik iš užpakalio ir jam ant galvos užberk druskos. (Jeigu jis turi „crew cut“, tai jis niekad druskos iš galvos neiškrapštys.) Užbėrus druską

ant galvos, su šlapiom rankom įmasažuok ir žiūrėk jo reakcijas. Jeigu pradės tave smaugti, tai jis tavęs nemyli, o jeigu pažvelgs į tave ir tars: „Kaip tu plačiai išsilavinusi“, tai žinok, kad tu ir jis esat viens kitam skirti.

Visiems studijuoti vertas dalykas yra senojo Babilono abėcėlė. Įsivaizduojat situaciją, kai koks tikrai plačiai išsilavinęs studentas prieina prie tavęs ir sako: „Aš esu plačiai išsilavinęs, o tu ne“, o tu jam atsakai: „Bet aš moku senojo Babilono abėcėlę, o tu ne, ot ir tau!“ Tiesiog sensaciją sukursi.

Štai tik keletas patarimų, kaip studijuoti dėl plataus išsilavinimo. Yra ir kitų dalykų, kaip balzavimas, daiktavardžių asmenavimas, morkų auginimas, Kreivų šypsenų studijavimas ir t.t., bet čia suminėtos sritys yra pakankamos jums padėti išmėtyti dantis anksti gyvenime. Juk Voltaire yra pasakęs: „Kiekvienas žmogus turi tik tam tikrą skaičių dantų, plaukų ir idėjų. Ir ateina laikas, kada jis praranda savo dantis, plaukus ir idėjas“. Todėl nemėtykime savo dantų, plaukų ir idėjų be reikalo — plačiai lavinkimės anksti.

AUDRA SAMAVARE

DIALOGAS IŠ PROVINCIJOS GYVENIMO

VILIUS DUGASVILIS

Vienos dienos pavakare man teko gulėti po vienu medžiu, kurio kamienas buvo vienoje tvoros pusėje, o lapai krito kitoje. Taigi, saulutei besileidžiant ir lapams lėtai krintant į vieno kaimyno daržą, susitiko du kaimynai prie tvoros.

— Kiek kartų tau sakiau, jei pats nenukirsi, tai aš nukirsiu, — draugiškai pasveikino vienas.

— Turiu prisipažinti, kad niekad neskaičiauvau, mat, neturiu augštajai matematikai polinkio, bet ar tau nebūtų lengviau nusipirkti tinklėlių? Pariši po medžių, ir nekrinta ant pievos, — atsiliepė antrasis su lengvu sarkazmu.

— Et, jūs visi partiniai tokie. teršiat svetimą daržą, o kokia iš jūsų visuomenei nauda?

— Aišku, tu jos niekada nesupras. Mes konstruktyviai dirbame, o tai visiškai ne tavo sritis.

— Ką! Tu drįsti! Mane! Ižeisti! Aš tau komunistas? Žulikas? Destruktyvus elementas? Kas daugiau auksą: tavo žmona ar mano žmona?

— Bet ar teisybė, kad tavo dukterį iš mokyklos išmetė, girdėjau, ana gi, rods, pati Jono sesers dukrai pasakojo.

— O kaip apie tavo sūnų? Lakūnas — su dovanoms išleidom. Ha!

Grįžo po mėnesio ir dar be uniformos.

— Žinai, bičiuli, tavo batuose stovėdamas, perdaug nekalbėčiau. Pats gi pasakojai, kad tavo senelio pusbrolio maskoliai į kariuomenę nepriėmė.

Kaimynams besišnekučiuojant, mane apėmė nenugalimas noras čiaudėti. Taigi ir nusičiaudžiau.

— Šnipas, šnipas, — sušuko abudu, raudami po kuolą iš tvoros.

Aš, žinoma, diskusijų galo nelaukiau ir bėgte bėgdamas pasinėriau iš kiemo. Tas, žinoma, yra gaila, nes dabar negaliu jums atpasakoti tolimesnės šio pokalbio eigos. Tikrai tiek bėgdamas tesuskubau nugirsti:

— Tu pirmas laužei kuolą iš tvoros. Taisyk dabar.

Beždžionės anūkas

Bedievis mokytojas aiškina vaikams apie evoliuciją, t.y., kaip iš nieko atsirado žemėje gyvybė ir kaip iš žemesnio gyvio išsivystė augštesnis, o iš beždžionės pagaliau žmogus pasidarė.

Mokinys pakėlė ranką.

— Ką pasakysi, Kaziuk?

— Aš norėjau paklausti, pone mokytojau, ar jūsų bobutė buvo gorila ar šimpanzė?

ŠACHMATAI

Rašo K. Merkis

Lietuvių pasaulio p-bėse. Kanados meisteris Povilas Vaitonis dabar dalyvauja pasaulio p-bėse, Miunchen, Vokietija. Jis žaidžia priešakinę lentą Kanados komandoje, susitikdamas su pačiais stipriausiais kitų kraštų vyrais. Iš pirmų 7 partijų jis laimėjo 2, pralaimėjo 2 ir 3 baigė lygiom.

JAV komanda pasaulio pirmenybėse kvalifikavosi į 12-kos valstybių baigmę (iš 36) ir baigmėje eina ketvirtą vietą: Sovietų S-ga, Jugoslavija, Argentina, JAV, Čekoslovakija, Vak. Vokietija ir kitos. Su Sovietais ir Argentina amerikiečiai sužaidė lygomis, po 2-2.

Kanados komanda pateko į pirmųjų 12-kos valstybių paguodos rato grupę. Pirmauja: Vengrija, O'landija, Kanada, Kolumbija, Izraelis, Švedija.

Lietuvos šachmatų komanda dalyvavo prieš 22 metus pasaulio p-bėse Miunchene (1936), atsistodama 11 vieton iš 21 valstybės. Komandai žaidė: Mikėnas, Vistanekis, Veitonis, Lutckis, Abramavičius, Arlauskas, Škėma, Tautvaišas, Skibniauskas ir Baikovičius.

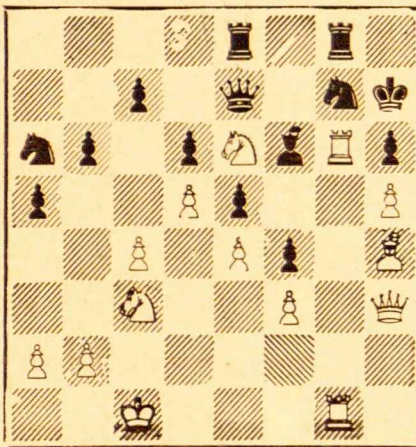
Povilas Vaitonis, kaip matome, dalyvauja antrą kartą pasaulio p-bėse, Miunchene. Tuokart Vaitonis laimėjo 12 partijų, pralaimėjo 6 ir 2 baigė lygiomis. Tai puiki pasėkmė!

Bobby Fischer, 15 metų JAV meisteris, grįžo iš tarpzoninių p-bių Jugoslavijoje su didmeisterio vardu.

Mūsų jaunuoliai taipogi pasižymi. Gediminas Šveikauskas, 19 metų, Bostone laimėjo dr. Putzmano

vardo turnyre antrą vietą, atsistodamas priešaky Bostono ir Massachusetts co-championo J. Goldsteino. Albertas Gedraitis, anksčiau žaidęs Bostono komandoje, laimėjo pirmą vietą New England p-bėse, kurios buvo Bostone, rugsėjo pradžioje. Algis Makaitis, 13 metų, ir Gediminas Kuodis, 14 metų, tose p-bėse pasiekė aukščiau vidurkio. Chicagos 16 metų jaunuolis K. Palčiauskas baigė Indianos p-bes, vienodai surinkęs taškų su meisteriu Povilu Tautvaiša ir K. Jankausku, po 3-2.

Juodi: L. Evans

Balti: P. Vaitonis

P. Vaitonis laimėjo prieš JAV didmeisterį Larry Evansą, Kanados "Open" p-bėse, 1958 m. Winnipege. Čia rasite tos partijos diagramą po baltųjų 30-to ėjimo Rh4! Vaitonis aukoja rikį ir efektingai laimi partiją.

Sekė tokie ėjimai: 30... R:R 31. B:Ž+ Kh8 32. Vf5 B:B 33.B:V B:34.Ž:V K:Ž 35.Vg6+ Kf8 36.V:h6+ Kf7 37.Vg6+ Ke7 38.Vg7+ Kd8 39. h6 ir juodi pasiduoda, nes pėstininkas praeina į valdoves.

ADMINISTRACIJA RAŠO

PIRMIEJI ATSILIEPĖ

į Ateitininkų Federacijos Valdybos prašymą ir užsakė Šv. Pijus X knygą Europos ir Pietų Amerikos moksleiviams ateitininkams.

Aušra Barzdukaitė rašo: "Siunčiu 10.00 dol. ir prašau pasiųsti penkias Šv. Pijus X knygas Dėdės Juozo moksleivių ateitininkų kuopai. Sao Paulo, Brazilijoje". Ačiū, Aušrele, manau, kad ir Dėdė Juozas tau dar padėkos.

Tadas ir Renata Alinskai vieną egz. tos pačios knygos prašė nusiųsti taip pat Dėdės Juozo MA kuopai. Ačiū labai.

GARBĖS PRENUMERATORIAI

Kun. A. Baltinis, Chicago, Ill.
Vincas Matikiūnas, Chicago, Ill.
Dr. Pranas Padalis, Washington, D. C.
Kun. J. J. Čepukaitis, Philadelphia, Pa.
Kun. J. Paransevičius, New York, N. Y.
Kun. A. Tamolunas, Miami, Fla.

Ateičiai aukų atsiuntė Dėdės Juozo MA kuopa Sao Paulo, Brazilijoje, 18.00 dol. iš vasaros parengimų pelno. Labai ačiū.

MALONUS ATEITIES SKAITYTOJAU,

Jau dvylika tremties metų Ateitis lanko savo skaitytojus ir ugdo lietuvių katalikišką jaunimą didžiajam siekimui: Visa atnaujinti Kristuje.

Nelengvas buvo tas dvylikos metų Ateities kelias, kaip apskritai nelengva yra mūsų tremties dalia. Tik dideliu redaktorių, bendradarbių bei leidėjų pasiaukojimu Ateitis išsilaikė ir stengiasi laikytis.

Ateitininkų Federacijos Valdyba ir Ateities redakcija daro viską, kad Ateitis būtų įdomi, patraukli ir naudinga. Bet tam taip pat reikalinga pačių Ateities skaitytojų uoli talka ir parama.

Šiais metais Ateities finansinė padėtis gana sunki, nes iki šiol dar apie 400 skaitytojų tebėra skolingi daugiau kaip 2.500 dol. Administracija spaustuvei neturi pinigų atsilyginti už šį numerį.

Esame labai nuoširdžiai dėkingi Garbės Prenumeratoriams ir visiems Rėmėjams, kurie savo auka Ateities finansinę padėtį gerokai palengvino.

MŪSŲ PRAŠYMAS:

1. Visi Ateities skaitytojai labai prašomi prenumeratos mokesį už 1958 metus atsiųsti tuojau pat.

2. Tie, kurie tebėra dar Ateičiai skolingi už pereinamus metus, tuojau pat prašomi skolą atsilyginti.

3. Visi ateitininkai prenumeruoja Ateitį! Ateitininkiškų vienetų vadovybės prašomos pasirūpinti, kad neliktų nė vieno ateitininko neskaitančio Ateities.

4. Kiekvienas ateitininkas prašomas stengtis surasti naują Ateities skaitytoją.

5. Visi ateitininkiški vienetai prašomi paremti Ateitį savo auka.

6. Padėkime prenumeruoti Ateitį tiems Europos ir kitų kraštų ateitininkams, kurie nepajėgia prenumeratos mokesį sumokėti; atsiųskite tam tikslui mažą auką.

ATEITIS yra mūsų visų rūpestis ir garbės pareiga ją išlaikyti.

Su geriausiais sveikinimais ir linkėjimais.

Jūsų,
Ateities administracija

Jeras Žadeikis, MAS centro valdybos socialinių reikalų vadovas, taip pat tuoj išgirdo šį prašymą ir Šv. Pijus X bei Ateitininkų Ideologiją prašė nusiųsti po vieną egz. Vasario 16-sios gimnazijai, Saleziečių gimnazijai, Australijos ateitininkams moksleiviams ir Dėdės Juozo kuopai. Ačiū Jonai, kad papildė mūsų prašymą St. Salkauskio Ateitininkų Ideologija, nes ir ši knyga moksleiviams ateitininkams labai reikalinga.

Laukiame daugiau. Tuojau atsiųskite 2.00 dol., o mes knygą nusiųsime Jūsų nurodytu adresu.

Ateitis, 916 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.

VYTAUTO AUGUSTINO
LIETUVOS VAIZDŲ ALBUMAS
L I E T U V A

YRA GERIAUSIA DOVANA ĮVAIRIOMS PROGOMS

Albumo vaizdai kalba apie Lietuvą visiems suprantama kalba, todėl jis tinka visiems, nežiūrint, kas kokia kalba kalbėtų.

Albumas L I E T U V A yra gražiausia dovana vardinių ir gimtadienių progomis.

Kiekvienam verta šį gražų leidinį pačiam įsigyti ir kitam dovanoti.

Užsakymus siųsti:

A T E I T I S ,
916 Willoughby Ave.,
Brooklyn 21, N. Y.

Atpiginta kaina tik 5 dol.

A T E I T I N I N K E , ar turi savo bibliotekoje

PROF. STASIO ŠALKAUSKIO

ATEITININKŲ IDEOLOGIJA

ALFOS SUŠINSKO

JAUNYSTĖS MARŠĄ

NAUJĄ LEIDINĮ

ŠV. PIJUS X.

ATEITININKŲ SĄJŪDŽIO ĮKVĖPĖJO GYVENIMO IR VEIKLOS BRUOŽAI.

ŠIUOS LEIDINIUS GALIMA UŽSISAKYTI ATEITIES ADMINISTRACIJOJE, PRI-
SIUNČIANT \$3.00 UŽ ATEITININKŲ IDEOLOGIJĄ IR ŠV. PIJUS X IR \$2.00 UŽ
JAUNYSTĖS MARŠĄ.

Platintojams duodama 25% komiso

ATEITIS, 1958 M. NR. 8

80.725.107